

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Kariérní rozhodování žáků středních škol

David Kaňovský

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

David Kaňovský

Kariérové poradenství a vzdělávání

Název práce

Kariévní rozhodování žáků středních škol

Název anglicky

Career decisions of high school students

Cíle práce

Cílem bakalářské práce bude popsat problematiku volby povolání a kariévní rozhodování žáků středních škol. Dílčím cílem bude zjistit, které faktory nejvíce ovlivňují rozhodování žáků středních škol.

Metodika

Práce bude mít teoreticko-empirický charakter. Teoretická část se bude zabývat problematikou volby povolání a faktory, které ji nejvíce ovlivňují. V teoretické části bude také popsáno využití školního kariérového poradce na středních školách. V praktické části bakalářské práce bude využito dotazníkového šetření, kde bude zjišťováno, co nejvíce ovlivňuje žáky ve volbě povolání.

Použité metody budou: literární rešerše a dotazníky.

Doporučený rozsah práce

40 stran

Klíčová slova

Volba povolání, kariérní poradenství, pedagogické poradenství, efektivita kariérního poradenství

Doporučené zdroje informací

ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti : volba povolání, kariéra a profesní úspěch*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-220-8.

LORE, Nicholas. *The pathfinder : how to choose or change your career for a lifetime of satisfaction and success*. New York: Touchstone Book, 2011. ISBN 9781451608328.

MEZERA, Antonín. *Pro jaké povolání se hodím?*. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-651-9.

Ogowewo, Bridget Oghenekome. 2010. "Factors Influencing Career Choice Among Secondary School Students: Implications for Career Guidance." *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences: Annual Review* 5 (2): 451-460. doi:10.18848/1833-1882/CGP/v05i02/59293.

PUGNEROVÁ, Michaela. *Kariérní poradenství I, II*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5225-8.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-803-4.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – IVP

Vedoucí práce

Mgr. Daniela Nováková, Ph.D., DiS.

Garantující pracoviště

Katedra pedagogiky

Elektronicky schváleno dne 30. 5. 2023

Ing. Karel Němejc, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 6. 2023

prof. Ing. Petr Valášek, Ph.D.

Pověřený ředitel

V Praze dne 26. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Kariérní rozhodování žáků středních škol" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní doktorce Novákové, za zodpovězení všech mých dotazů, důležité připomínky, čas a vedení, které mi při psaní této práce věnovala.

Kariérní rozhodování žáků středních škol

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje problematice kariérního rozhodování studentů středních škol a bude strukturována do dvou hlavních částí: teoretické a praktické. V rámci teoretické části budou shrnuty současné teoretické poznatky a zjištění z předchozích výzkumů zaměřených na kariérní rozhodování žáků středních škol. Mimo to se teoretická část zaměří na roli školního kariérního poradce a jeho přínos pro žáky středních škol. Praktická část se dále zaměří na problematiku volby povolání a nejdůležitější faktory, které tuto volbu ovlivňují, zároveň praktická část zahrnuje i momentální společenské trendy a jiné vlivy v kontextu kariérního rozhodování. Z výsledků vyplývá, že jsou žáci zejména ovlivňováni rodiči, kamarády a ekonomickými faktory.

Klíčová slova: Volba povolání, kariérní poradenství, pedagogické poradenství, efektivita kariérního poradenství.

Career decisions of high school students

Abstract

This bachelor thesis is aimed on the issue of career decision-making of high school students and will be structured into two main parts: theoretical and practical. The theoretical part will mainly summarize current theoretical knowledge and findings from previous research on career decision making of high school students. The theoretical part will also focus on the role of a career counsellor and its benefits for high school students. The practical part will primarily focus on the issue of career choice and the most important factors that influence this choice, while also including current social trends and other influences in context of career choice and decision making. The results show that students are mainly influenced by parents, friends and economic factors.

Keywords: Career choice, career counselling, pedagogical counselling, effectiveness of career counselling.

Obsah

1. Úvod.....	9
Teoretická část	10
2. Cíl a metodika.....	10
3. Teoretická východiska	11
3.1 Kariérní rozhodování	11
3.1.1 Průběh rozhodování	12
3.1.2 Informační zdroje pro kariérní rozhodování	14
3.2 Faktory ovlivňující volbu budoucího uplatnění žáka.....	15
3.2.1 Rodina.....	16
3.2.2 Výchovný styl rodičů.....	18
3.2.3 Gender.....	19
3.2.4 Přátelé a vrstevníci.....	20
3.2.5 Předchozí studium.....	21
3.2.6 Učitelé.....	21
3.2.7 Finance.....	22
3.3 Role kariérního poradce	23
Praktická část.....	24
4. Výzkumné metody.....	24
4.1 Otázky	24
4.1.1 Položky v dotazníku.....	25
4.2 Forma dotazníku.....	31
5. Výsledky	33
5.1 Demografické výsledky	33
5.2 Vnější faktory ovlivňující kariérní rozhodování	35
5.3 Vnitřní faktory ovlivňující kariérní rozhodování	46
6. Diskuse	51
7. Závěr.....	54
8. Seznam použitých zdrojů	55
9. Seznam obrázků a grafů.....	64
9.1 Seznam obrázků	64
9.2 Seznam grafů.....	64
Přílohy.....	65

1. Úvod

Téma faktorů ovlivňujících kariérní rozhodování u středoškoláků je v současném rychle se měnícím světě obzvlášť důležité a aktuální. Důležitost tohoto tématu vychází z pozorování, že motivace a případné faktory ovlivňující rozhodování žáků středních škol jsou klíčové pro budoucnost jak jednotlivce, tak potenciálně i společnosti jako celku. Vzdělání představuje velmi důležitou roli ve společnosti, přičemž dobře vzdělaní a motivovaní jedinci mohou přímo či nepřímo zařídit vyšší životní úroveň. Od právníků, doktorů a učitelů až po manuální práce je vzdělání vždy důležité, i když může probíhat jinou formou, dále i úroveň motivace jedince může značně ovlivnit výsledky jeho práce.

Hlavním cílem této práce je identifikace a analýza faktorů, které ovlivňují rozhodování středoškoláků při výběru své budoucí kariérní dráhy. V rámci teoretické části budou shrnuty současné teoretické poznatky a zjištění z předchozích výzkumů zaměřených na kariérní rozhodování žáků středních škol, zejména pak na faktory jako je rodina, výchovný styl rodičů, gender, přátelé a vrstevníci, předchozí studium, učitelé a finance. Mimo to se teoretická část zaměřuje na roli školního kariérního poradce a jeho přínos pro žáky středních škol.

Praktická část zahrnuje kvantitativní průzkum ve formě dotazníkového šetření, které poskytuje empirická data o faktorech ovlivňujících kariérní rozhodování žáků středních škol. Dále praktická část zahrnuje i momentální společenské trendy a jiné vlivy v kontextu kariérního rozhodování. Na základě výsledků průzkumného šetření a jejich analýzy následuje diskuse kombinující teoretickou i praktickou část této práce.

Teoretická část

2. Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce je popsání problematiky volby povolání a pojmenování a analýza faktorů, které ovlivňují rozhodování středoškoláků při výběru své budoucí kariérní dráhy a přiřazení patřičné míry vlivu těchto faktorů. V rámci teoretické části budou shrnuty současné teoretické poznatky ohledně problematiky kariérního rozhodování žáků, využití kariérního poradce na středních školách a zjištění obdržené z předchozích výzkumů zaměřených na toto téma. Praktická část se bude soustředit na jednotlivé faktory ovlivňující kariérní rozhodování žáků středních škol a přiřazovat jim míru vlivu.

Práce má teoreticko-empirický charakter. Teoretická část se bude věnovat literární rešerši a v praktické části budou prezentovány slovně i graficky výsledky kvalitativního dotazníkového šetření a následně porovnávány s literaturou použitou v rámci této práce.

3. Teoretická východiska

3.1 Kariérní rozhodování

Nad procesem rozhodování se přemýšlí jako nad výběrem mezi různými možnostmi a jejich potenciálními důsledky, kde rozhodující jedinec vyhodnocuje příležitosti pro zisk (v jakékoliv podobě), a to jak v současnosti, tak i v budoucnosti. Proces rozhodování přitom není vnímán jako ukončený momentem finálního rozhodnutí; i v případě, že jedinec učiní nejlepší možné rozhodnutí, tak nadále posiluje své přesvědčení o správnosti svého výběru a provádí retrospektivní analýzu a hodnocení celého rozhodovacího procesu (Nakonečný, 2011).

Gati a Asher (2001) popisují kariérní rozhodování jako celý proces, který jednotlivci podstupují, když se pouštějí do hledání reálných kariérních možností, zabývají se hodnocením těchto alternativ ve vzájemném porovnání, a nakonec dospějí k rozhodnutí o své další kariérní cestě. V rámci této práce bude tedy kariérní rozhodování jako pojem zahrnovat nejen výběr vzdělávací dráhy, ale také určení profesní kariéry. V souladu s touto definicí kariérního rozhodování budu dále pro potřeby této práce také používat definici kariéry podle Malinové (2011), která ji popisuje jako oblast, která zahrnuje vícero směrů najednou, mezi které patří například vzdělání, praxe, seberozvoj, dokonce i nezaměstnanost a jiné zkušenosti, které mohou souviset s kariérou.

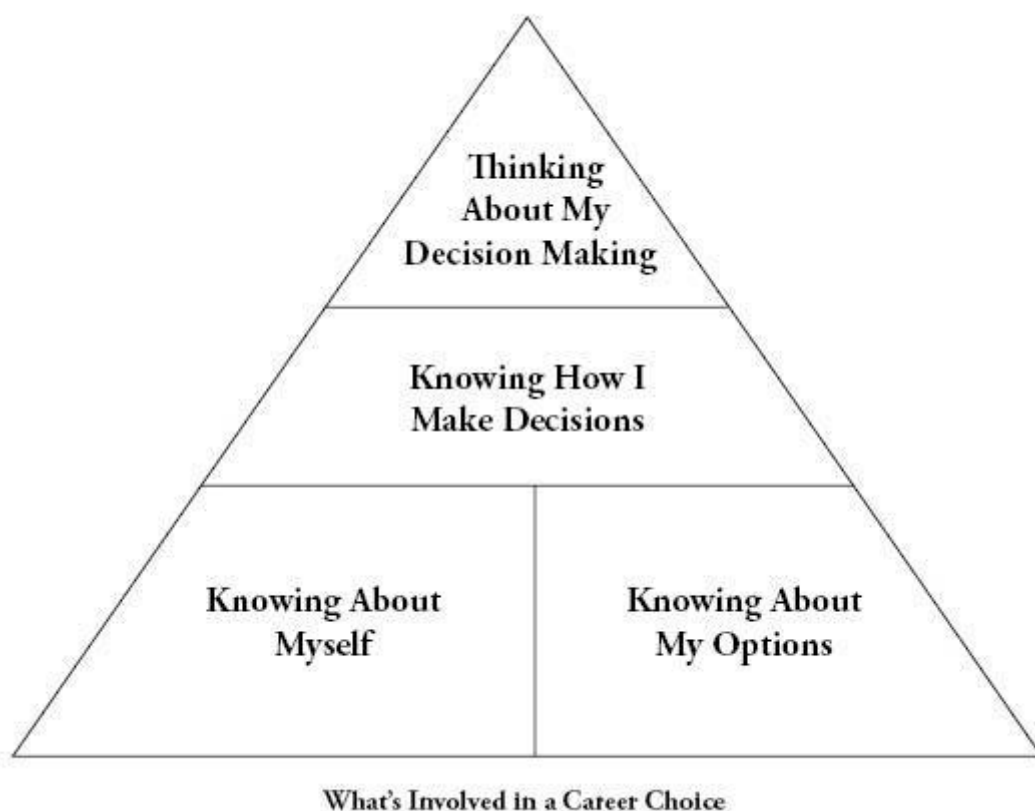
V období, kdy se žák stále vyskytuje na střední škole se odehrávají důležité rozhodnutí pro život a předpokládá se, že si žáci již specifitěji vyberou jejich budoucí zaměření. Volba kariéry je jedním ze základních vývojových úkolů dospívajících (Kirdök, Harman, 2018). Kirdök a Harman (2018) dále tvrdí, že díky tomu v jak rychlé době žijeme z hlediska technologií a celkového pokroku, tak žáci zažívají významně větší problém s výběrem budoucí kariéry. V některých studiích lze dokonce pozorovat trend, kdy žáci nižších ročníků považují například AI jako za čím dál větší faktor, který ovlivňuje jejich rozhodování o budoucí kariéře, v celku ale v dotazníkovém šetření na vzorku studentů (n=1250) vyšlo napříč ročníky, že 14 % žáků bylo velmi ovlivněno

umělou inteligencí při výběru jejich vysoké školy a dalších 34 % žáků to považovalo za relevantní faktor, který je nějak ovlivnil (Flaherty, 2024).

Dle mého názoru je zásadním rozdílem mezi klasickými faktory, které již byli zmíněné v předchozí kapitole, fakt, že velmi často působí více dlouhodobě a podvědomě, kdežto technologický posun například ve formě umělé inteligence může na rozhodování žáků působit okamžitě a vědomě. Tato kapitola se bude věnovat zejména popisu procesu kariérního rozhodování.

3.1.1 Průběh rozhodování

„Prvním krokem k vyřešení kariérního problému je překlenout propast mezi tím, kde jste, a tím, kde chcete být. Zkoumání vašich hodnot, zájmů a dovedností vám pomůže najít možnosti vzdělávání a kariéry, které odpovídají vašim cílům. Ať už si vybíráte obor, hledáte práci nebo se hlásíte na vysokou školu, naše služby založené na teorii vám pomohou vytvořit a realizovat plán do budoucna“ (Florida State University, 2017).

Obrázek 1 – Pyramidové schéma procesu kariérní volby (Florida State University, 2017)

Toto schéma poukazuje na jakési základy, na kterých může jedinec budovat své kariérní rozhodnutí. Je důležité znát sám sebe – své hodnoty, zájmy, a co člověku jde. Dále vědět o svých možnostech – mezi to také můžeme zařadit jednotlivé schopnosti, například znalost jazyka, která výrazně ovlivňuje možnosti budoucí kariérní dráhy jedince, ale i další faktory jako jsou inteligence, praktické dovednosti a podobně. Další kategorií je „vědomí toho, jak činím svá rozhodnutí“, nepochybně může pomoci introspekce jedince, aby si uvědomil, zda (a případně do jaké míry) jsou jeho rozhodnutí ovlivněné faktory jako je vliv jiných lidí, například přání ze strany rodičů. Dle mého názoru je v případech, kdy je žák do značné míry ovlivněn přáními rodičů, poměrně časté, že je následně s jeho kariérou nespokojen, a nakonec obor studia či povolání změni za účelem vlastní satisfakce, což je situace, které se dá hypoteticky zvědomením těchto faktorů předcházet. Poslední kategorie s názvem „přemýšlení o mém rozhodování“ už se vztahuje k jednotlivým kognitivním procesům (Florida State University, 2017). Crozier, Ranyard, Svenson (2002) tvrdí, že v moderním světě lidé celkově čelí více osobním rozhodnutím, než tomu bylo u předchozích generací.

Spojení ekonomických, sociálních a technologických změn vytvořila situaci, kdy se lidé musí rozhodovat o všem; vztazích, rodinném životě, svém zdraví, a své kariéře.

Díky tomu, že lidé mají větší kontrolu nad svou kariérou, tak ale dochází k tomu, že finanční stránka nabývá na síle jako faktor pro rozhodování, pravděpodobně proto, že lidé mají pocit, že jsou za svůj blahobyt více zodpovědní (Crozier, Ranyard, Svenson 2002).

3.1.2 Informační zdroje pro kariérní rozhodování

V dnešní době je informačních zdrojů, které mohou žákům pomoci s volbou jejich budoucí kariéry veliké množství, zároveň mají i velmi široký záběr forem, ve kterých jsou zpracované; některé mohou působit více formálně, některé neformálně, najdeme zdroje ve video podobě, čistě audio podobě nebo i textové. Mezi hlavní zdroje informací o budoucí kariéře v ČR slouží pravděpodobně útvar poradenství na Úřadu práce, který popisují jako útvar, který poskytuje zájemcům o další zaměstnání odbornou pomoc při hledání ideálního uplatnění na trhu práce. Činí tak skrze skupinová poradenství, individuální poradenství a profesní diagnostiku (Úřad práce ČR, 2023). Zároveň poskytují pomoc při rekvalifikaci a poradenství ohledně volby budoucího studia.

Dalším velkým informačním portálem v tomto směru jsou internetové stránky jako vysokeskoly.cz, infoabsolvent.cz, jobs.cz a prace.cz, kde lidé mohou najít spoustu informací o oborech, které by je do budoucna zajímali, ať už to jsou požadavky pro pracovní pozici nebo požadavky pro přijímací řízení (Hlad'o, Drahoňovská, 2012). Z mé osobní zkušenosti si také myslím, že je v dnešní době velmi časté kombinovat formální zdroje informací, kterými mohou být informace ze školy, seminářů, úřadu práce nebo výše zmíněných stránek společně se zdroji neformálními jako jsou zkušenosti lidí v daných oborech, vyhledání YouTube videí o daném oboru a podobně. Je velmi časté, že se oboru někdo v ČR nebo i v jiné zemi věnoval, a ačkoliv v případě informací z jiné země mohou být nějaké odlišnosti, tak mohou být tyto informace stále velmi cenné pro náhled do reality.

Výzkum provedený Methenyovou, McWhirterem a O'Neilem (2008), odhalil, že studenti vnímají vliv učitelů na jejich rozhodování o budoucí kariéře jako podstatně nižší ve srovnání s vlivem rodiny nebo vrstevníků. Další studie, kterou provedli Trhlíková, Vojtěch a Úlovcová (2008), ukázala, že vliv pedagogů nebo výchovných poradců na rozhodování studentů o jejich budoucnosti byl také velmi nízký.

3.2 Faktory ovlivňující volbu budoucího uplatnění žáka

Při rozhodování o dalším směřování vzdělání nebo vstupu do pracovního procesu je zásadní, aby žák střední školy pochopil, co jeho budoucí studium či práce skutečně obnáší. Mnoho žáků si často nedokáže reálně představit, co práce v daném oboru zahrnuje. Například takové povolání právníka bývá velmi často v popkultuře zobrazováno jinak, než jaké ve skutečnosti je (Ford, 2017). Na vysoké škole nebo při prvních krocích v zaměstnání mohou žáci s překvapením zjistit, jak rozsáhlé a náročné může být pole jejich vybraného oboru, i přes to, že někteří mohou mít již vhléd z praxí a studia ze střední školy.

Je důležité, aby se žáci již na střední škole zamysleli nad svou budoucí profesní dráhou a snažili se získat co nejvíce informací právě od lidí, kteří se v požadovaném oboru pohybují. Volba studijního oboru nebo povolání by měla odpovídat nejen jejich zájmům, ale také reálným požadavkům a možnostem na trhu práce, zároveň je důležité zohledňovat praxe a vědomosti získané během středoškolského studia. To zahrnuje uvažování o typu činností, které by chtěli vykonávat (např. programování, design, výzkum, lékařství), požadavcích na vzdělání (vyšší odborné, bakalářské, magisterské studium), a také o dalších aspektech, jako jsou pracovní rizika, vzdálenost od bydliště, mzda, prestiž, možnosti kariérního růstu a cestování.

Při výběru vysoké školy nebo zaměstnání je užitečné získat co nejvíce informací, které mohou pomoci při rozhodování. To zahrnuje informace o vzdálenosti od bydliště, možnostech ubytování, případné výši školného, průběhu a obsahu přijímacího řízení, šancích na přijetí, počtu uchazečů a přijatých studentů v minulých letech, možnostech

dalšího studia nebo specializace, vybavení školy a odborných učeben a také o uplatnění absolventů na trhu práce.

Důležitým zdrojem informací mohou být rozhovory s rodinou, přáteli nebo profesionály, kteří již mají zkušenosti s daným oborem nebo pracovním prostředím. Studenti se specifickými potřebami by měli zvážit svůj výběr tak, aby odpovídal jak jejich schopnostem, tak i možnostem, které jim nabízí vybraná škola nebo zaměstnavatel, včetně přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením. Nabídka vzdělávacích a pracovních příležitostí je široká, a proto je klíčové, aby žáci pečlivě zvážili své možnosti, schopnosti a ambice. Poradenství a informační zdroje, jako jsou vzdělávací portály, kariérní poradci a zkušenosti absolventů, mohou v tomto procesu významně pomoci (Perdrix et al, 2012).

3.2.1 Rodina

Rodina hraje v profesním rozvoji velmi důležitou roli, protože tento proces začíná již v dětství. Proměnné jako je struktura rodiny, role jednotlivých členů rodiny, vztahy mezi členy rodiny a jejich chování, způsobují, že se vzájemně členi rodiny významně ovlivňují v kariérním vývoji, zejména jedná-li se o děti (Paloš, Drobot 2010).

Průcha, Walterová a Mareš (2013) zdůrazňují význam rodinného prostředí ve formování psychických, fyzických a sociálních aspektů vývoje člověka od jeho narození až po období dospělosti. Rodinné zázemí se odráží v rozvoji jazykových a komunikačních schopností, kognitivního a emočního růstu, formování postojů, hodnot a různých předsudků. Klíčovou roli hraje také socioekonomická pozice rodiny a její kulturní kapitál, které ovlivňují rozhodování rodičů a nezávislost dětí při výběru vzdělání a kariéry, stejně jako kvalitu a množství informací, které jsou důležité pro profesní orientaci a ambice v oblasti kariéry (Bourdieu, 1998). Rodiče z vyšších socioekonomických vrstev, zejména ze střední třídy, se při výběru vysokých škol zapojují aktivněji a jejich děti tak mohou učinit lépe informované rozhodnutí a dosahují tak lepších výsledků ve srovnání s rodinami z nižších socioekonomických vrstev (Holm, Hjorth-Trolle, Jaeger, 2018). Rodiče z nižších socioekonomických vrstev se často zaměřují na bezprostřední štěstí dítěte, kdežto rodiče ze střední třídy

přemýšlejí více o jeho budoucím blahobytu. Děti z rodin s nižším socioekonomickým statutem také mají tendenci mít nižší očekávání ohledně svého dalšího vzdělávacího a profesního rozvoje (Schmitt, 2013).

Bylo zjištěno, že děti, jejichž rodiče mají vysokoškolské vzdělání, mají tendenci mít vyšší ambice týkající se vzdělání (Gil – Flores et al, 2011). Spera, Wentzel a Matto (2009) došli v jejich studii k tomu, že vyšší profesní postavení a vyšší úroveň vzdělání rodičů, pozitivně koreluje se studijními ambicemi dětí, přičemž vzdělání matky hraje vyšší roli v ovlivnění studijních ambicí dítěte než dosažené vzdělání otce.

Klíčovou roli ve vývoji jedince a jeho vztahem k budoucí kariéře mají i sourozenci, mohou působit jako konkurence a vystavovat se tak navzájem různým výzvám, tím slouží k porovnání schopností a také sourozenci působí na děti „zabezpečujícím“ dojmem, takže jsou o něco jistější v jejich sociálním zázemí (Schultheiss et al, 2002). Některé výzkumy také poukazují na to, že i pořadí narození dětí v rodině má významný dopad na jejich kariérní vývoj. Ceja (2006) provedl kvalitativní studii, která zjistila, že starší sourozenci mohou fungovat jako klíčový zdroj informací o vysokých školách a mají vliv na formování kariérových aspirací mladších sourozenců. V rodinách, kde došlo k rozvodu rodičů, často starší sourozenci přebírají část rodičovských funkcí vůči mladším sourozencům, což může ovlivnit jak jejich vlastní kariérní rozhodnutí, tak i kariérní směřování mladších sourozenců. (Sheehan a kol., 2004)

Otto (2000) ve své studii zaměřené na americké studenty nižších ročníků středních škol objevil, že v kritickém období, kdy tyto mladé osoby začínají plánovat svou další vzdělávací a profesní cestu, matky hrají výrazně aktivnější a podpůrnější roli ve srovnání s otci. Toto zjištění je v souladu s výsledky, které prezentovala Barber (1994) ve své studii na vzorku amerických adolescentů, kde zdůraznila, že děti se na své otce při hledání rad týkajících se budoucích plánů obrací méně často. Dle dalšího výzkumu, který provedli Tucker, Barberová a Eccles (2001) matky obecně představují větší roli, co se týče rad ohledně budoucnosti a nemá na to vliv ani jsou-li rodiče rozvedeni. Tyto výsledky ukazují, že matky představují poměrně konzistentní faktor a případný informační zdroj při výběru budoucího vzdělávání dětí.

3.2.2 Výchovný styl rodičů

Jako faktor budoucí volby povolání také může působit výchovný styl rodičů. Obecně jsou v literatuře popisovány převážně 4 typy výchovných stylů; autoritativní, autoritářský, shovívavý a zanedbávající (Sanvictores, Mendez, 2012).

Takto se mohou ve výchově (a budoucí kariéře dítěte) projevat:

Autoritativní styl se projevuje výchovou, která klade vysoké nároky na zralost dítěte, dávají důraz na autonomii dítěte, ale i přes to rodiče dokážou být tolerantní k případným nedostatkům ze strany dítěte a nemají problém mu pomoci s jejich řešením. Obecně dochází u dětí vchovaných tímto stylem k větší samostatnosti a nezávislosti (Berger, 2011). Tento styl je považován za nejefektivnější z hlediska kariéry v západních civilizacích. Lze tedy předpokládat, že tento styl bude efektivnější přímo úměrně s tím, jak velký je kladený důraz na individualismus buď v kariéru dráze dítěte nebo i v kultuře, kde se dítě nachází. (Preston, Salim, 2020). Z hlediska výběru budoucí kariéry je tak i očekávatelné, že dítě dostane větší svobodu výběru a rodiče tak v rozhodování mezi prací nebo studiem nebudou hrát tak velikou roli.

Autoritářský styl je restriktivní výchovný styl, při němž děti zásadně poslouchají své rodiče a řídí se jejich pokyny, přičemž nedostávají zpětnou vazbu ani odůvodnění pro tyto pokyny. V případě, že je tento výchovný styl provozován s dobrým úmyslem, tak je často zamýšlen s cílem vybudování disciplíny u dítěte a jeho přípravou pro drsné podmínky společnosti, jeho celkovým „zocelením“. U dětí pocházejících z rodin s tímto stylem výchovy je většinou menší tendence k vyhledávání nových zážitků a výzev, což může vést k větší fixaci na rodiče a zkušenosti ostatních, když jde o výběr budoucího studia či práce (Lerdpornkulrat, Koul, Sujivorakul, 2010). Z hlediska pohlaví bylo také vyzorováno, že má tento výchovný styl lepší výsledky u mužů než u žen, což se také nadále projevuje v jejich výkonnosti v kariéru životě (Chan K., Chan S., 2005). Chao a Tseng (2002) tvrdí, že autoritářský výchovný styl je nejefektivnější v asijských a východních kulturách, kde má pozitivní vliv na vnímání

vlastní zdatnosti u dětí. Naopak v ostatních kulturách má spíše negativní dopady (Baumrind, 2013).

Shovívavý styl se charakterizuje malými nároky na dítě, malým množstvím kontroly, ale zároveň ochotou o dítě pečovat a reagovat na jeho potřeby a přání (Santrock, 2007). Ačkoliv se dle K. Chana a S. Chana (2005) shovívavý styl vyznačuje menší vytrvalostí u úkolů souvisejících s učením. Z jiné studie (Zahedani et al., 2016) vychází, že se tento výchovný styl nevyznačuje velkou odchylkou žádným směrem, není tak možné přímo určit, jaký vliv tento styl může mít na kariérní vývoj dítěte, ale při porovnání s ostatními styly (například s autoritářským) lze jistě uvažovat nad tím, že bude rozdíl v důležitosti svých vlastních preferencí a preferencí okolí, či rodičů ve vztahu k budoucímu povolání, či studiu.

Zanedbávající styl je většinou způsoben nezájmem o dítě ze strany rodičů, nezajímají se o to, co jejich dítě dělá a když se to dozvedí, tak jsou k tomu lhostejní. Tento výchovný styl může být důsledkem stresu v životě rodičů (Arora, 2014). Tento styl se samozřejmě projevuje absencí přímého rodičovského působení na rozhodování o budoucí kariérní dráze.

3.2.3 Gender

Gender, česky sociální pohlaví, je pojem užívaný pro označení osobní identity a společenské role jedince ve vztahu k maskulinitě a feminitě (Vrhel, 2010). Na rozdíl od pojmu pohlaví, který je chápán výhradně v biologickém smyslu, označuje pojem gender kulturní charakteristiky a modely přiřazované mužskému nebo ženskému biologickému pohlaví a odkazuje na sociální rozdíly mezi ženami a muži (ČSÚ, 2016).

Jacobs, Chhin a Bleeker (2006) přišli na to, že genderové stereotypy pozorované u rodičů mohou vést k tomu, že dítě preferuje genderově tradiční kariérní cestu, což může významně posílit gender jakožto faktor při kariérním rozhodování. Pro představu podle údajů ČSÚ (2021) byl ve školním roce 2019/2020 podíl dívek na středních odborných školách s výučním listem 35 %, na středních odborných školách s maturitou

bylo dívek 52 % a na gymnáziích až 57 % a na nástavbovém studiu 44 %. V prostředí středních odborných škol je navíc další podstatný nepoměr v jednotlivých oborech z kontextu genderu. U dívek jsou nejčastější obory jako kuchařka, servírka a kadeřnice, u chlapců je zase nejčastější automechanik a elektrikář. Pokud jde o vysoké školy, zde byl ve stejném školním roce celkový podíl dívek 56 %. Největší rozdíl s převahou mužů byl v technických oborech, kde byl poměr mužů ku ženám zhruba 2:1 a v ICT oborech, kde byl poměr mužů ku ženám až 6:1. Naopak ve vzdělávacích a výchovných oborech, jako je třeba pedagogika byl tento poměr téměř 4:1 ve prospěch žen (ČSÚ, 2021).

Osoby, které se vyskytují v genderově netypických kariérních rolích, kterými jsou třeba mladí učitelé mužského pohlaví, častěji pocházejí z rodin, jejichž členové nemají vysokoškolské vzdělání (Denzler, Wolter, 2009). V takovém případě, kdy se dítě rozhodne vydat genderově tradiční kariérní cestou je nejisté, zdali v dané kariérní dráze budou rodiče dítě podporovat, v takovém případě lze nahradit absenci podpory ze strany rodičů podporou ze strany učitele (Buschor et al., 2013).

3.2.4 Přátelé a vrstevníci

Tento faktor zahrnuje přátele, vrstevníky a spolužáky zejména jako zdroje informací ohledně kariérních možností a zdroj zpětné vazby na jedincovi schopnosti. Žáci často zvažují konkrétní školy nebo povolání na základě doporučení a informací od přátel, kteří již na dané škole studovali nebo o ní mají jinak získané informace, či zprostředkované zkušenosti. Stejně tak může vypadat předávání informací v kontextu vykonávání specifické pracovní profese. Významným vlivem, který podněcuje rozhodnutí pro konkrétní profesi, či školu může být rovněž rozhodnutí blízkého přítele, který se vydává danou kariérní cestou. Taktéž jako vliv může fungovat snaha studovat poblíž přátel ze společenských důvodů, což může vyústit jak v studování v jiném městě (společně s přáteli) nebo naopak v „ukotvení“ v momentální lokalitě (Hlad'ová, Drahoňovská, 2012).

3.2.5 Předchozí studium

„Nejvíce flexibilní, a i úspěšní jsou při vysokoškolském studiu absolventi všeobecného proudu středoškolského vzdělávání – tedy absolventi oborů gymnázií a lyceí. Ti jsou jednak nejúspěšnější při přijímacím řízení na vysoké školy, jednak nejméně často z vysokoškolského studia definitivně odcházejí, tedy nejčastěji studium dokončí. Je to dáno zejména tím, že mají poměrně slušný znalostní základ prakticky ve všech všeobecně vzdělávacích předmětech, a i v případě, že nejsou přijati ke studiu oboru, který si původně vybrali, jsou schopni se zorientovat v oboru jiném a úspěšně jej vystudovat. Výrazný vliv má i skutečnost, že jde o skupinu absolventů, kteří již při volbě studia předpokládali, že budou pokračovat v terciárním vzdělávání; ke studiu na gymnáziu dostali jako nejúspěšnější a nejpřípravenější část populace z pohledu dalšího studia“ (Kleňhová, Vojtěch, 2007 s. 46). Vojtěch a Kleňhová (2007) dále poukazují na to, že přes devadesát procent studentů z gymnázií a lyceí, kteří se ucházejí o vysokoškolské studium, je také úspěšně přijato. Tito studenti jsou zvyklí na systematické učení a uvědomují si, že jejich středoškolské vzdělání je primárně považováno za jakousi formu investice do vzdělání, od níž očekávají návratnost zejména v podobě vyšší úrovně vzdělání a s tím korelující vyšší průměrné příjmy.

Naopak absolventi středních odborných učilišť mají nejvyšší tendenci opouštět vysokoškolské studium před jeho dokončením. Konkrétně 38 % studentů ze středních odborných učilišť své vysokoškolské studium po jeho zahájení předčasně ukončí (Kleňhová, Vojtěch, 2007). Za to ale absolventi středních odborných učilišť často nacházejí po ukončení studia relativně stabilní zaměstnání, což značí určitou míru úspěchu na trhu práce (Trhlíková, 2006).

3.2.6 Učitelé

Nezanedbatelný je také vliv na žáka ze strany učitelů. Dle mého názoru mohou učitelé velmi ovlivnit žákův vztah nejen k danému předmětu, ale i k sobě samému a akademickému prostředí jako takovému, dle Hrabala, Mana a Pavelkové (1989) existují minimálně 3 typy projevů učitelů, které buďto negativně nebo pozitivně ovlivňují sebehodnocení žáka.

Takové negativní vlivy se mohou projevovat následovně:

- a) nadměrnou chválou a nedostatečnou kritikou.
- b) nadměrnou pomocí, i když není vyžadována.
- c) projevy soucitu při nezdaru.

Dále Hrabal, Mana a Pavelková (1989) popisují důležitost vnímání vlastní zdatnosti, kterou taktéž mohou učitelé ovlivnit svými hodnotícími postupy a chováním, a jelikož se vnímaná vlastní zdatnost popisuje jak subjektivní, tak může být z mého pohledu výrazně náročnější napravení způsobených „škod“, ke kterým v důsledku nesprávného jednání učitele došlo. Žákovi totiž nemusí stačit ani objektivní zlepšení a výsledky například ve formě lepších testových výsledků. Žáci tak mohou nabýt přesvědčení, že jejich znalosti, nejsou dostatečné pro pokračování v dalším studiu a mohou se ubrat profesním směrem.

3.2.7 Finance

Finance mohou hrát extrémně důležitou roli při rozhodování mezi prací a dalším studiem. V případě akutní potřeby peněz se zdá práce jako logičtější a snazší řešení než studium vysoké školy, na které žáci nahlíží spíše jako na investici do budoucna. Stejně tak se ale může stát, že je student naopak motivovanější k vystudování vysoké školy (Má-li stále dostatek financí na to, aby si mohl dovolit pokračovat ve studiu), aby dosáhl na více lukrativní pozice v budoucím zaměstnání a potenciálně tak třeba i zabránil, aby se jeho potomci dostali do podobné situace, ve které se žák zrovna nachází. Zároveň také bylo zjištěno, že studenti z nižších socioekonomických vrstev si vybírají lukrativnější obory na vysokých školách (Jabeen, Rafiuddin, 2015).

Dalo by se tedy říct, že finanční kapitál může zásadně ovlivnit žákovo rozhodování o budoucí kariéře. Žáci z rodin z vyšších socioekonomických vrstev tak dosahují většího pocitu svobody ve volbě jejich povolání, protože pro ně finance nejsou tak často hlavním faktorem.

3.3 Role kariérního poradce

„Náhoda hraje důležitou roli v kariéře každého člověka, ale kariérové poradenství je stále vnímáno jako proces, jehož cílem je eliminovat náhody z kariérního rozhodování. Tradiční intervence kariérního poradenství již nestačí k tomu, aby připravily klienty na to, aby reagovali na nejistotu v kariéře. Změny ve světě práce jsou pro kariérní poradce výzvou, aby si osvojili poradenskou intervenci, která nahlíží na neplánované události jako nevyhnutelné a zároveň žádoucí. Poradci musí klienty naučit zapojit se do průzkumných aktivit, aby zvýšili pravděpodobnost, že se klienti objeví nečekané kariérní příležitosti. Neplánované události se mohou stát příležitostmi k učení“ (Mitchell et al, 1999).

Podle Zunkera (2006) je hledání svého místa ve světě práce jedním z nejčastějších témat momentálního kariérního poradenství. V reakci na stále se měnící prostředí, kariérní poradenství vyhledává inovativní přístupy ke své praxi. Jedním z projevů těchto přístupů je často uplatňována spolupráce s koučkem a psychologickým poradenstvím (Nathan, Hill 2005).

Role kariérního poradce považuje za stále důležitější, protože spousta studií ukazují velmi pozitivní efekty kariérního poradenství ze strany kariérního poradce, studie od Pordelanové a kol (2020) přišla na to, že jak online, tak i přímé kariérní poradenství značně zvyšuje sebedůvěru a jistotu ohledně kariérní volby studentů. Zároveň přichází na to, že jsou oba druhy poradenství na velmi podobné úrovni, což je pozitivní zprávou i pro případnou dostupnost kariérního poradenství, jelikož tak k němu mohou mít přístup i lidé, pro které by to mohlo být z různých důvodů obtížné. Dále z výzkumu Hughesové a Karpové (2004) vyplývá, že střední školy disponující systémem kariérního poradenství mají studenty, kteří dosahují lepších akademických výsledků, jsou lépe vybaveni pro budoucí výzvy, a mají k dispozici širší spektrum informací o studijních příležitostech a možnostech uplatnění na pracovním trhu.

Praktická část

4. Výzkumné metody

V praktické části se zabýváme kvantitativním průzkumem faktorů ovlivňujících kariérní volbu žáků středních škol. Cílem je tedy zjistit, co žáky středních škol ovlivňuje při jejich volbě nejvíce.

Chráska (2016) popisuje kvantitativní průzkum jako záměrnou a systematickou činnost, při které se empirickými metodami ověřují, verifikují a testují hypotézy. Dále se kvantitativní průzkum soustředí na jednu objektivní realitu a vysvětlení jevů v rámci širokých skupin a většího množství subjektů, kde jsou výsledky generalizované (Chráska, 2016).

Mimo kvantitativní průzkum se také často používá kvalitativní výzkum (pro potřeby této práce se ale nevyužívá). Tyto 2 druhy průzkumu mají značné rozdíly v některých oblastech jako třeba v hledisku existence reality, v cíli průzkumu a v hledisku přístupu (Chráska, 2016). Kvalitativní průzkum se více soustředí na jedince, jeho slovo a vcítění se do jedince, zároveň zkoumá více subjektivních realit a cílem takových výzkumů bývá porozumění smyslu (Chráska, 2016).

Výsledky dotazníku v této práci jsou zpracovány graficky, používán je zejména histogram četností, jedná se o sloupcový diagram, u kterého se na vodorovné ose (x) zobrazují jednotlivé (nebo intervaly hodnot) a na svislé ose (y) se zobrazují naměřené četnosti hodnot. Dále je také používám výsečový diagram, který se obecně využívá zejména k zobrazení složení výběrového souboru (Chráska, 2016).

4.1 Otázky

"Pokud dotazník není ve své srozumitelnosti a pochopitelnosti k respondentům dostatečně vstřícný, vystavujeme výzkum značnému riziku, že výsledná data budou zachycovat něco zcela jiného, než si myslíme" (Lindová 2020, s. 150). Dále byly dle Lindové 2020, s. 153 také formulovány i uzavřené otázky a polootevřené otázky.

Uzavřené otázky popisuje jako otázky, u kterých respondent vybírá jednu odpověď z předem připravených možností. Také upozorňuje na správnou formulaci těchto otázek, protože jejich případné sugestivní položení může zkreslovat výsledky a použitelnost získaných dat. Polootevřené otázky zase zachycují komplexnější otázky, čímž umožňují otevřenou odpověď, většinou označenou ve formátu „jiné“. A to sice z důvodu, že taková otázka umožňuje zachycení odpovědí, které by nás nenapadly a zachycení potenciálně významné části reality, která ale nepřiměřeně neovlivní analytické výsledky. *„Níc méně zařazení této možnosti je obvykle „bezbolestné“. Nestojí příliš energie, může být bezpečnostní pojistkou pro nepokrytou variantu, případně sníží nepohodu dotazování pro respondenty, kteří se neradi zařazují do škatulek“ (Lindová 2020, s.153).*

Ačkoliv maximální počet odpovědí pro jednu otázku nemá definitivní hranici, tak je předpokládáno, že u jednoslovných odpovědí je pro respondenty náročné vybrat z více než deseti variant a u odpovědí formulovaných ve větách je náročné vybírat více než pěti možnostmi. Při překročení těchto „limitů“ může být dotazník časově náročný, a také může klesnout ochota respondentů (Lindová 2020).

4.1.1 Položky v dotazníku

Demografické otázky

První dvě otázky v dotazníku byly zaměřené na věk a pohlaví studentů, odpovědi byly dobrovolné. Otázky byly formulované otevřeně, aby každý mohl vepsat svou odpověď a zněly „Váš věk“ a „Vaše pohlaví“. Tyto otázky sloužily pouze jako doplněk pro případnou budoucí práci s daty z průzkumu, ale pro tuto práci nebyly klíčové.

Otázka č. 1

V rámci otázky č. 1 bylo zjišťováno jaký typ školy žák studuje. Na výběr byly odpovědi: „Gymnázium“, „Střední odborná škola“, „Odborné učiliště“, „Lyceum“ a „Jiné“. Cílem této otázky bylo sledovat potenciální rozdíly mezi rozhodováním žáků různých typů středních škol. Na základě výzkumu Kleňhové a Vojtěcha 2007 je očekáváno, že žáci gymnázií budou nejčastěji pokračovat do terciárního vzdělávání, jelikož pro něj mají statisticky nejlepší předpoklady. Zároveň většina žáků gymnázií

očekává již s jejich nástupem na gymnázium, že budou nadále pokračovat do terciárního vzdělávání, což i naznačuje průzkum (NPI, 2023), kde se ukazuje, že každoročně ke studiu na vysoké škole podá přihlášku průměrně 98 % absolventů gymnázií. Oproti tomu z klasických odborných maturitních oborů podá přihlášku na vysokou školu 77 % absolventů a s nejnižším zájmem následují maturitní obory odborných učilišť.

Lze tedy předpokládat, že typ studované školy může být významným faktorem pro budoucí rozhodování o kariéře.

Otázka č. 2 a č. 3

Otázky č. 2 a č. 3 se ptají na nejvyšší dosažené vzdělání matky a otce respondenta. Respondenti mohli vybírat z odpovědí: „Základní vzdělání“, „Střední odborné vzdělání bez maturity“, „Střední odborné vzdělání s výučním listem“, „Střední vzdělání s maturitou“, „Vyšší odborné vzdělání“, „Vysokoškolské vzdělání“ a „Jiné“. Jednalo se tedy o polootevřenou otázku. Typ polootevřené otázky byl zvolen z důvodu pokrytí absolutoria v zahraničí a pokrytí méně častých studijních možností, či situací jako je např. absence rodičů, aniž by se zvyšoval počet základních možností, které se budou týkat většiny respondentů.

Otázka č. 4

Otázka č. 4 zní „Jaké máte plány po dokončení střední školy?“ a možnosti odpovědí zahrnují studium, či práci v zahraničí, pokračování ve studiu ve stejném oboru, v jiném oboru nebo pokračování rovnou na trh práce. Samozřejmě byla respondentům také nabídnuta možnost „Jiné“ a „ještě nevím“, protože je předpokládáno, že poměrně značná část respondentů si ještě nebude ohledně jejich budoucí kariéry jistá, zejména, protože je dotazník mířen na všechny žáky středních škol, od 1. až do 4. ročníku.

Otázka č. 5

Otázka č. 5 se věnuje shodě mezi rozhodnutím studentů o budoucí kariéře a přáním jejich rodičů, tím je zásadní pro pochopení míry vlivu rodinného prostředí na kariérní rozhodování a motivaci středoškoláků. Tato otázka umožňuje hlouběji rozlišit, zda

respondent jedná v souladu se přáním rodičů. Možnost "Jiné" poskytuje prostor například pro takové respondenty, kteří rozhodnutí o budoucí kariéře ještě neudělali anebo o něm ještě nepřemýšlí. Tato otázka nabízí zejména vzhled do dynamiky rozhodování o kariéře a role, kterou v tom hrají rodinné vztahy. Zároveň se doplňuje s následujícími otázkami.

Otázka č. 6 a č. 7

Tyto dvě otázky se zabývají mírou vlivu matky nebo otce, odpovědi jsou na škále 1-10 (1 = nejmenší vliv, 10 = největší vliv). Zásadním rozdílem mezi těmito otázkami a otázkou č. 5 je ten, že otázka č. 5 se zajímá pouze na přání rodičů a tím pádem je více usměrněná a „jednodimenziální“, kdežto míra vlivu ze strany rodičů může být i negativní, například se může stát, že otec zastává vysoce postavenou manažerskou funkci, nemá dostatek času na rodinu, a to může být pro dítě (v kontextu dotazníku respondenta) vliv, který jej odradí od takové kariéerní dráhy.

Otázka č. 8, č. 9 a č. 10

Otázka č. 8 zkoumá vliv sourozenců na proces rozhodování jednotlivce ohledně jeho budoucí kariéry. Odpovědi na škále od 1 do 10, kde 1 představuje nejmenší vliv a 10 největší, umožňují respondentům zjednodušeně vyjádřit, jak významnou roli v jejich kariéerním rozhodování hráli jejich sourozenci. Jedná se o uzavřenou a čistě kvantitativní otázku. Stejný formát kopírují i otázky č. 9 a č. 10, které se ale věnují vlivu kamarádů a širší rodiny. Ačkoliv vliv širší rodiny není očekáván jako statisticky významný, tak je zde ale velký prostor pro variabilitu díky rozsáhlosti této otázky; zahrnuje totiž jak starší členy rodiny jako jsou prarodiče, ale zároveň potenciální vrstevníky, kterými mohou být sestřenice a bratrance. Na rozdíl od otázky č. 8 a otázky č. 10 se očekává u otázky č. 9 zaměřené na vliv kamarádů na respondenta, že zde může dojít k ovlivnění primárně skrze výběry konkrétních škol/pracovních pozic mezi vrstevníky, což v rámci jakési společenské pospolitosti může vyvinout nátlak pro volení stejných, či podobných možností.

Také se dá předpokládat, že hypoteticky v případě, kdy okruh přátel tvoří převážně spolužáci a vrstevníci, na celou skupinu budou z větší části podobné externí faktory

než například v mezigeneračních okruzích přátel. Mohlo by tak potenciálně dojít k takzvanému „snowball“ efektu, kdy nějaký faktor ovlivní rozhodnutí členů jedné skupiny, kteří následně strhnou své vrstevníky, a to může přerůst ve vliv vůči dalším skupinám. Pro takové závěry by bylo potřeba ale provést rozsáhlejší průzkum.

Otázka č. 11 a č. 12

Tyto otázky opět uzavřenou formou se škálou možností 1-10 zkoumají vliv učitelů, výchovných poradců a školních psychologů na kariérní rozhodování respondentů. Učitelé doprovází klíčovými předměty své žáky na všech školách a mohou tak zásadně ovlivnit i žákův vztah k určitému předmětu a tím i jeho budoucí rozhodování o kariéře. Stejně tak mohou učitelé sloužit jako inspirace a zdroj informací o profesním prostředí z řady zaměstnání (podle jejich osobní zkušenosti) a minimálně o akademickém prostředí ve kterém angažují.

Dále výchovný poradce či školní psycholog může pomoci eliminovat některé „negativní“ faktory, kterými může být například nadměrný stres, který by následně snížil žákovi ambice ohledně budoucího vzdělání. Zároveň mohou školní psychologové a výchovní poradci nabídnout řadu diagnostických testů zaměřených na budoucí kariéru, inteligenci a přidat tak další proměnné do procesu rozhodování.

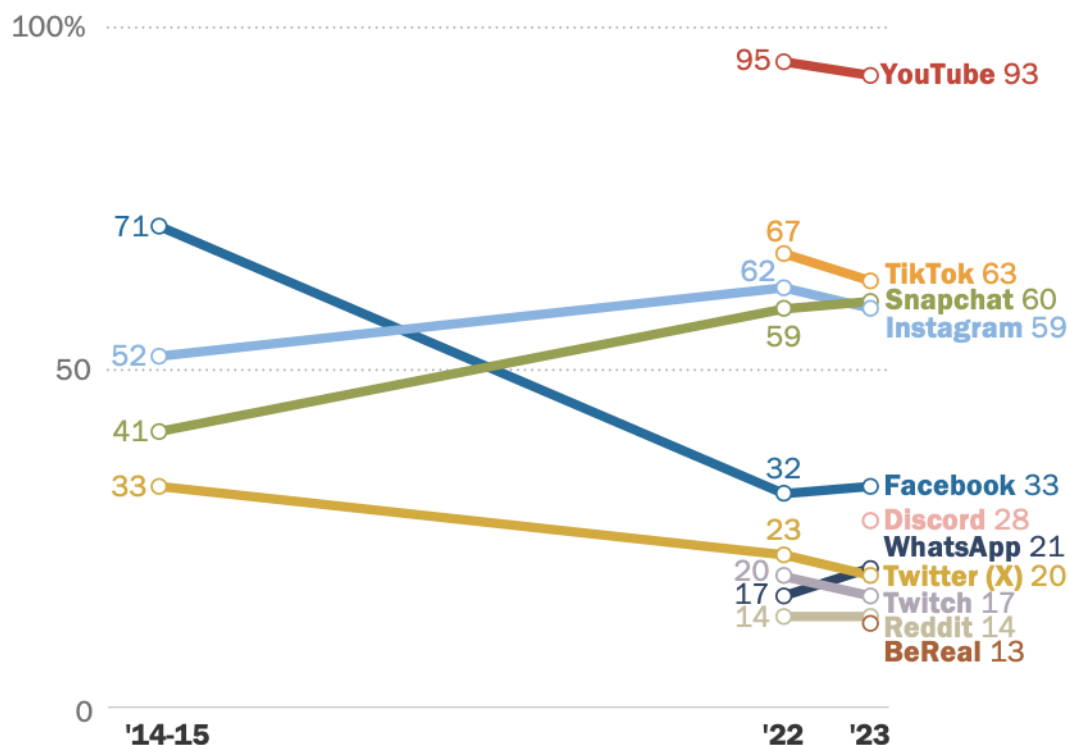
Otázka č. 13 a č. 17

Tyto uzavřené otázky se škálou 1-10 patří pod jednu kapitolu z důvodu věnování se velmi podobné oblasti, otázka č. 13 zní „Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnil nějaký influencer?“ a otázka č. 17 zní „Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnily sociální sítě?“. Podle průzkumu z roku 2023 vyšlo, že až 63% generace Z a generace Y tvrdí, že věří influencerům. (Burchill, 2024) Zároveň je dle průzkumu Andersonové, Faveriové a Gottfrieda 2023, mezi mladistvými (13-17 let) nejčastěji používaná sociální síť YouTube a TikTok, postavení všech sítí lze vidět na obrázku č. 2. Je možné tak usoudit, že influenceři aktivní právě na těchto sítích budou mít potenciálně největší vliv na kariérní rozhodování žáků středních škol, jelikož mají také největší dosah.

YouTube continues to be top platform among teens, followed by TikTok, Snapchat and Instagram

% of U.S. teens ages 13 to 17 who say they ever use the following apps or sites

Note: Those who did not give an answer are not shown.

Source: Survey of U.S. teens conducted Sept. 26-Oct. 23, 2023.

"Teens, Social Media and Technology 2023"

PEW RESEARCH CENTER

Obrázek 2 – Popularita sociálních sítí. (Anderson, Faverio, Gottfried, 2023)

Influenceri mohou ovlivnit žáky mnoha způsoby, mohou mít například YouTube kanál založený na konkrétní profesi nebo činnosti, který se divákovi (v tomto kontextu respondentovi) zalíbí, a tak už může dojít k „postrčení“ určitým směrem. Zároveň YouTube funguje jako široký informační zdroj, co se týče příprav na přijímací zkoušky, reality studia na určité škole, jak probíhá v praxi určitá profese, jak se připravit na studium v zahraničí a mnoho dalšího. Influenceri a soc. sítě tak mohou fungovat jako médium pro podobný druh informací, ke kterému by se běžně člověk dostal skrze zkušenosti svých známých.

Otázka č. 14

Tato otázka zní „Ovlivnil Vás někdo jiný? Pokud ano, tak napište, kdo a jak moc.“, její význam je hlavně pro případ zachycení vlivů, které nebyli zahrnuti v předchozích otázkách, z tohoto důvodu je také otázka pouze otevřená a dobrovolná.

Otázka č. 15

Tato otázka se zaměřuje na filmy a seriály jakožto faktor při rozhodování o budoucí kariéře. Je ve znění „Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnily filmy/seriály?“. Cílem této otázky je zjistit možný vliv (a jeho intenzitu) popkultury na kariérní rozhodování žáků středních škol.

Otázka č. 16

Otázka č. 16 je opět uzavřená se škálou 1-10 jako možností odpovědí. Prostřednictvím této otázky je zjišťováno, do jaké míry ovlivnila prezentace povolání v médiích výběr budoucí kariéry respondentů.

Otázka č. 18, č. 19, č. 20 a č. 21

Tyto otázky jsou zařazeny do stejné sekce s primární otázkou „Jsou pro Vás důležité následující faktory?“, dále jsou rozděleny po jednotlivých sekundárních otázkách:

- „Budoucí uplatnění v oboru“
- „Budou finanční ohodnocení“
- „Čas strávený na cestě do budoucí školy/povolání“
- „Zábava v budoucím uplatnění“

U každé z těchto otázek mají respondenti 4 možnosti: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne. Cílem těchto otázek je zjistit důležitost jednotlivých podmínek a faktorů týkajících se potenciální kariérní dráhy respondentů. Také kombinace těchto otázek může pomoci rozlišit jednotlivé motivační faktory, zdali převažuje motivace peněz, prestiže, nenáročnost nebo osobní uspokojení.

Otázka č. 22, č. 23, č. 24

Všechny tyto otázky byly dobrovolné a pouze s otevřenými odpověďmi. Otázky zněly následovně:

- „Co dále považujete (krom již zmíněných faktorů) za důležité při volbě Vaší budoucí kariéry?“
- „Využíváte nějaké informační portály o vysokých školách? Pokud ano, jakou jim přikládáte váhu?“
- „Jiné vlivy (uveďte prosím jaké)“

Význam těchto otázek je primárně k zachycení všech nepokrytých možností a odpovědí, které pravděpodobně statisticky významně neovlivní výsledky průzkumu, z toho důvodu jsou dobrovolné a otevřené.

4.2 Forma dotazníku

Dotazník byl vypracován v češtině skrz formuláře Google a následně elektronicky rozeslán do několika středních škol a jednotlivých tříd na různých školách v rámci České republiky. Metoda výběru škol a tříd byla nahodilá a jednalo se o školy primárně z Prahy, Zlínského kraje, Olomouckého kraje a Ústeckého kraje.

Dotazník byl rozdělen do několika následujících částí:

Část 1 - Úvod

Úvod obsahuje základní formality a informace. Nejprve uvítá respondenta a následně vysvětlí, pro koho je dotazník určený, pro jaké účely slouží, a že se jedná o dobrovolný a anonymní dotazník. Zároveň obsahuje několik úvodních otázek, které slouží k rozdělení věku, pohlaví a rodinného zázemí respondenta v kontextu faktorů kariérního rozhodování.

Část 2 – Vliv osob

Tato část zahrnuje otázky číslo 6 až po otázku číslo 14. Jedná se o otázky týkající se konkrétních osob jakožto faktorů a mapují tak jejich vliv na respondentovo rozhodování o budoucí kariéře.

Část 3 – Mediální vlivy

V této části se nachází otázky číslo 15, 16, 17. Zaměřují se na mediální vlivy ve formě filmů, seriálů, veřejných médiích a sociálních sítí v kontextu faktorů kariérního rozhodování.

Část 4 – preference, motivace

4. část obsahuje otázky číslo 18 až 24. Tato část se věnuje primárně prioritám a motivacím respondenta v kontextu kariérní volby, zároveň se jedná o poslední část dotazníku obsahující otázky.

Část 5 – Závěr

Závěrečná část obsahuje poděkování respondentům.

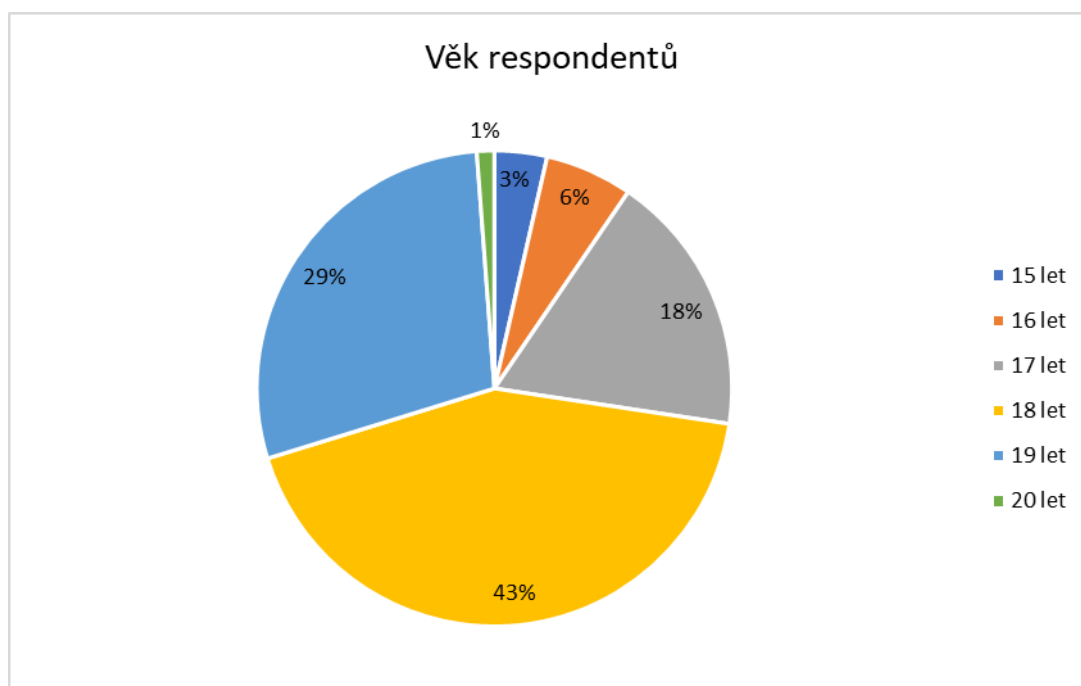

5. Výsledky

Výsledky dotazníku jsou rozdělené dle toho, na jaké typy faktorů se otázky zaměřovaly: tedy na **vnější faktory** ovlivňující kariérní rozhodování, jakými jsou třeba prostředí, sociální zázemí, vliv médií a **vnitřní faktory**, mezi které patří preference a motivace ovlivňující kariérní rozhodování respondenta. Celkový počet respondentů byl 84.

5.1 Demografické výsledky

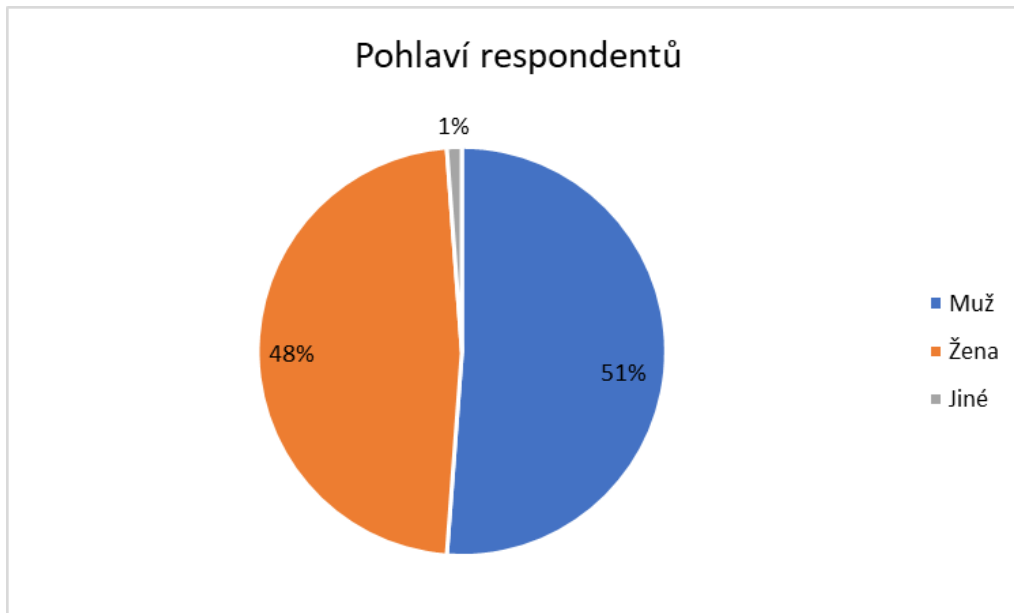
Tyto demografické údaje mohou sloužit jako podklad k případným pozorování korelací mezi různými faktory ovlivňujícími kariérní rozhodování a pohlavím, či věkem.

Graf 1 – věk respondentů (zdroj: vlastní)

Z výsledků (Graf 1) je patrné, že se respondenti opravdu nachází ve věkové kategorii středoškoláků a nejsou přítomny žádné významné odchylky. Věk není v jednotlivých odpovědích zohledňován a tato otázka tak plní spíše demograficky-mapující funkci, také je větší počet dat o respondentech vhodný pro případné individuální analýzy

výsledku nebo potvrzení a vyvracení hypotéz, ke kterým ale v rámci této práce nedojde.

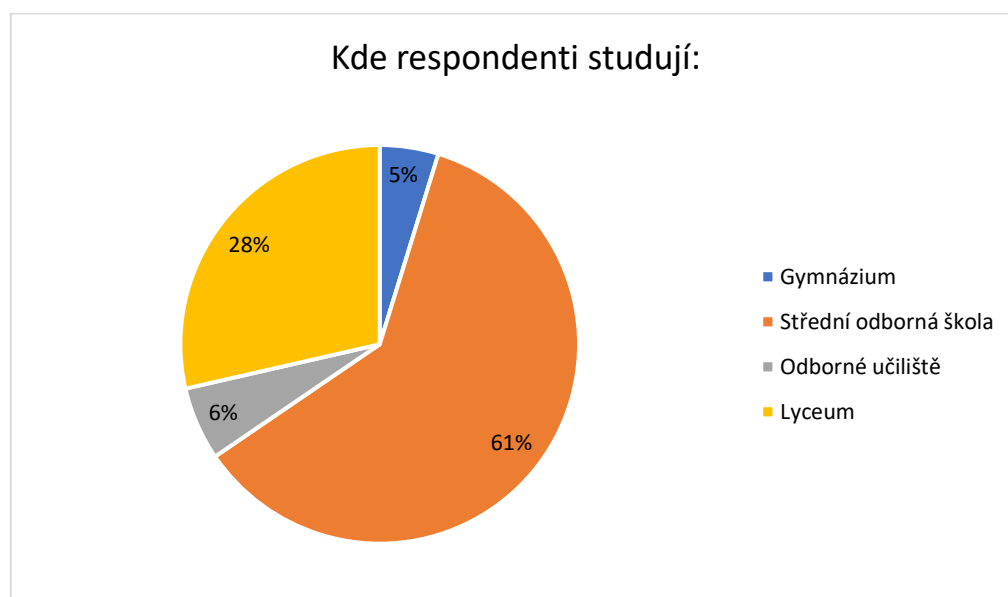

Graf 2 – Pohlaví respondentů (zdroj: vlastní)

Výsledky grafu 2 ukazují, že rozložení pohlaví v rámci dotazníku je s mírnou převahou respondentů mužského pohlaví. Ačkoliv se výsledky dotazníkového šetření nebudou primárně rozdělovat dle pohlaví, je dobré mít zmapovanou demografickou skupinu respondentů pro případ různých hypotéz.

5.2 Vnější faktory ovlivňující kariérní rozhodování

Typ školy respondentů

Graf 3 – Kde respondenti studují (zdroj: vlastní)

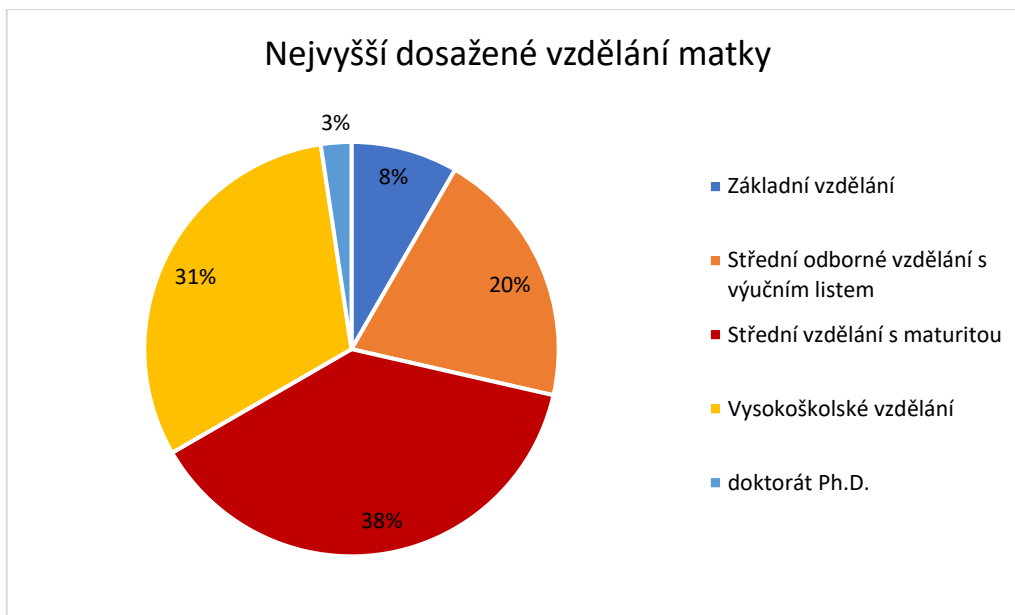
V grafu 3 lze pozorovat, že většina respondentů (61 %) momentálně studuje střední odbornou školu, druhou nejčastější školou je lyceum s 28 % a následuje odborné učiliště s 6 %, gymnázium s 5 %. Toto pořadí škol odpovídá i statistikám o počtu žáků na středních školách rozdělených podle typu (ČSÚ, 2023).

Jelikož se respondenti již na těchto školách nachází, tak je pro ně tento faktor pro potřeby tohoto průzkumu rozhodnutý. Tento průzkum se již nezabývá faktory, které vedly k volbě respondentovi střední školy, ačkoliv je možné, že se některé faktory mohou přenášet.

Již ale rozhodnutí jít na střední školu a typ školy, který respondenti studují může značně definovat jejich budoucí kariéru a kariérní rozhodování. Podle výzkumu NPI (2023) se každoročně ke studiu na VŠ hlásí v průměru 98 % absolventů gymnázií, 77 % absolventů klasických odborných maturitních oborů a 45 % absolventů odborných učilišť s maturitou. Lze tak odhadnout v jakých oblastech budoucí kariéry se u žáků jednotlivých škol budou jednotlivé faktory nejvíce projevovat. Faktory ovlivňující kariérní volbu žáka gymnázia budou pravděpodobně více zaměřené akademickým směrem, než tomu bude u žáka odborného učiliště.

Zároveň dle výzkumu NPI (2015) vychází, že z maturitních oborů středních škol plánuje ve stejném oboru pokračovat 37 % žáků, v příbuzném oboru 40 % žáků a v jiném oboru 23 % žáků, u učebních oborů plánuje ve svém oboru pracovat 42 % žáků, v příbuzném 30 % a v jiném 28 %. To také ukazuje značný vliv na budoucí kariérní volbu.

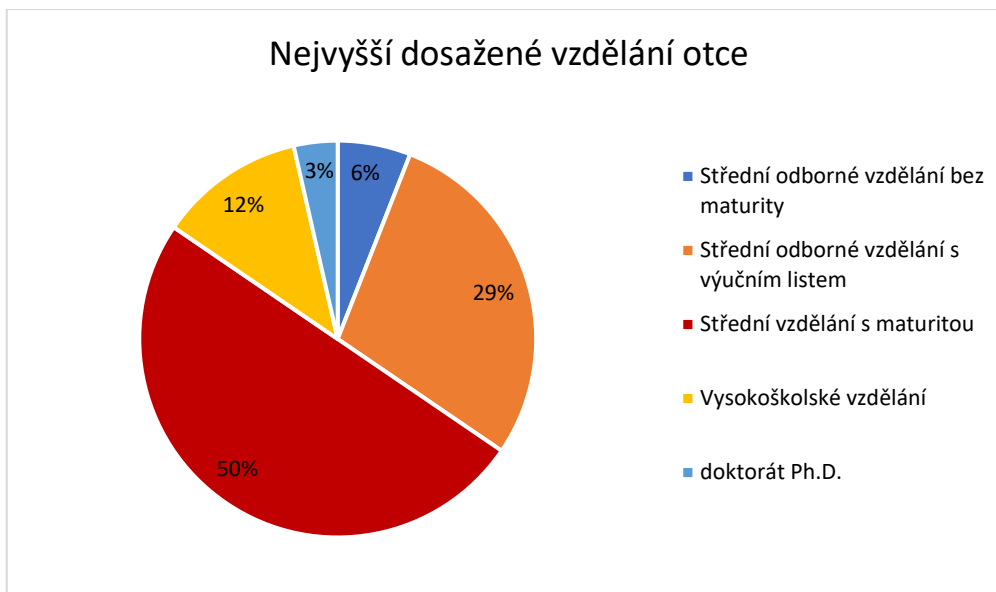
Nejvyšší dosažené vzdělání matky

Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání matky (zdroj: vlastní)

Z grafu 4 vyplývá, že nejčastějším nejvyšším dosaženým vzděláním u matek respondentů je „Střední vzdělání s maturitou“. Data z tohoto grafu mohou být později použita pro korelace s kariérními rozhodnutími respondentů a mapování vlivu vzdělání matky na rozhodování žáků středních škol.

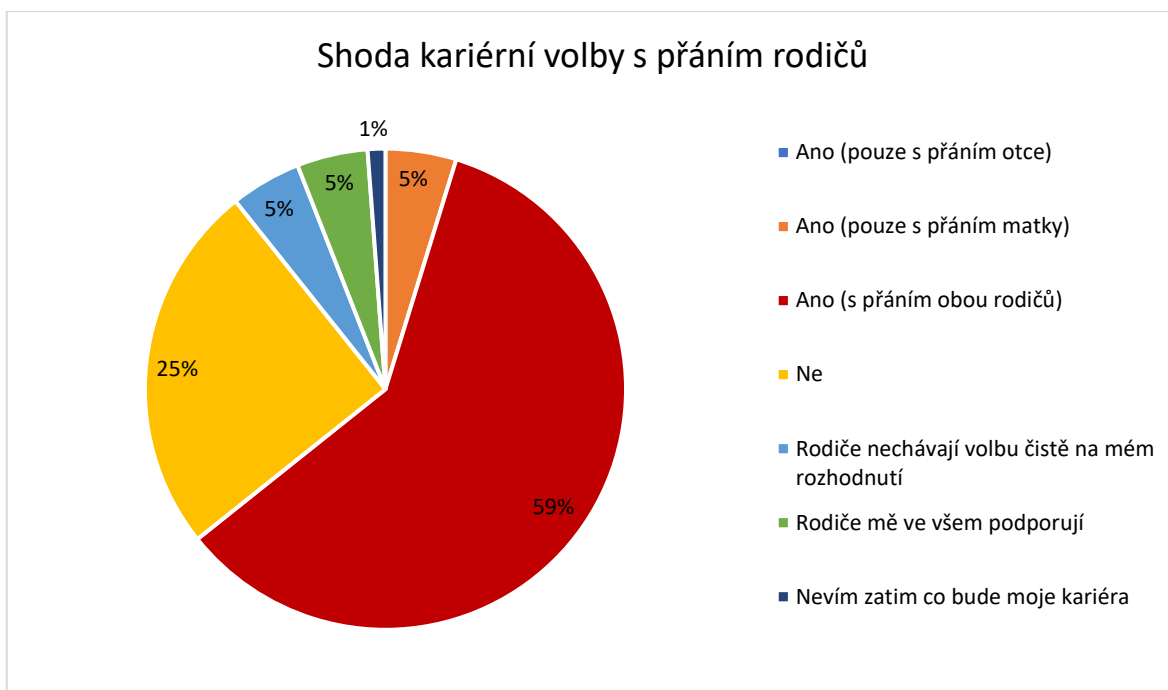
Nejvyšší dosažené vzdělání otce

Graf 5 – Nejvyšší dosažené vzdělání otce (zdroj: vlastní)

Z grafu 5 vyplývá, že nejčastějším nejvyšším dosaženým vzděláním u otců respondentů je „Střední vzdělání s maturitou“. Data z tohoto grafu mohou být později použita pro korelace s kariérními rozhodnutími respondentů a mapování vlivu vzdělání otce na rozhodování žáků středních škol.

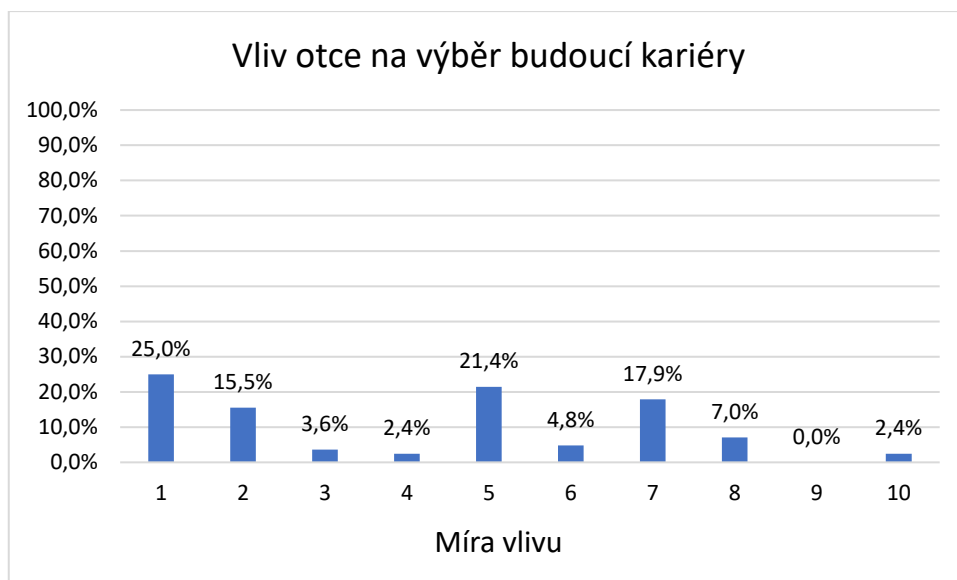
Shoda kariérní volby s přáním rodičů

Graf 6 – shoda kariérní volby s přáním rodičů (zdroj: vlastní)

Z grafu 6 lze vypočítat, že většina (59 %) respondentů se rozhoduje o své budoucí kariéře v souladu s přáním jejich rodičů a 25 % respondentů se rozhoduje v rozporu s přáním jejich rodičů. Zároveň ani jeden respondent neodpověděl možností „Ano (pouze s přáním otce)“.

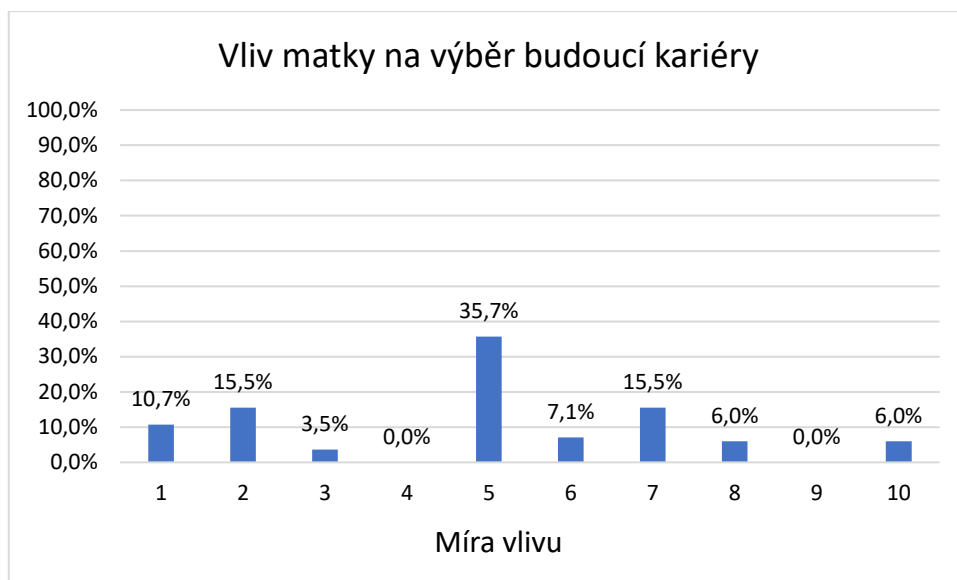
Vliv otce na výběr budoucí kariéry

Graf 7 – vliv otce na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Na grafu 7 můžeme pozorovat vnímaný vliv otce na výběr budoucí kariéry respondentů. Z průzkumu vychází, že průměrná vnímaná míra vlivu otce na výběr budoucí kariéry je 4,2 bodu z 10, s tím, že nejčastější odpovědí je minimální vliv s jedním bodem a druhou nejčastější odpovědí je pět bodů.

Vliv matky výběr budoucí kariéry

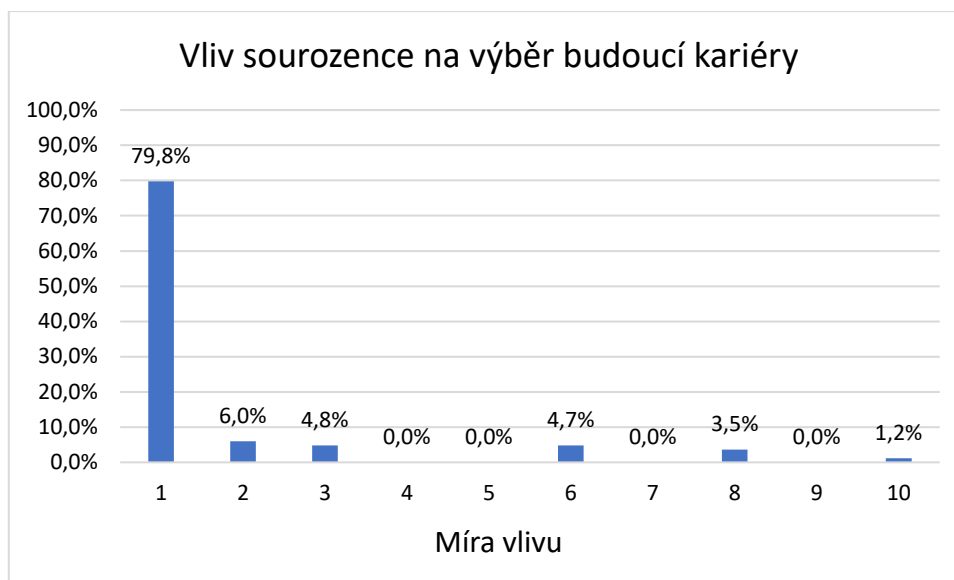

Graf 8 – vliv matky na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

V grafu 8 lze vypočítat, že vliv matky na výběr budoucí kariéry byl hodnocen na vyšší úrovni než vliv otce. Z odpovědí respondentů vychází, že v průměru ohodnocují míru vlivu matky 4,9body z 10, což je o 0,7bodu více, než je ohodnocen vliv otce. Zdaleka nejčastější vybranou hodnotou je 5 bodů.

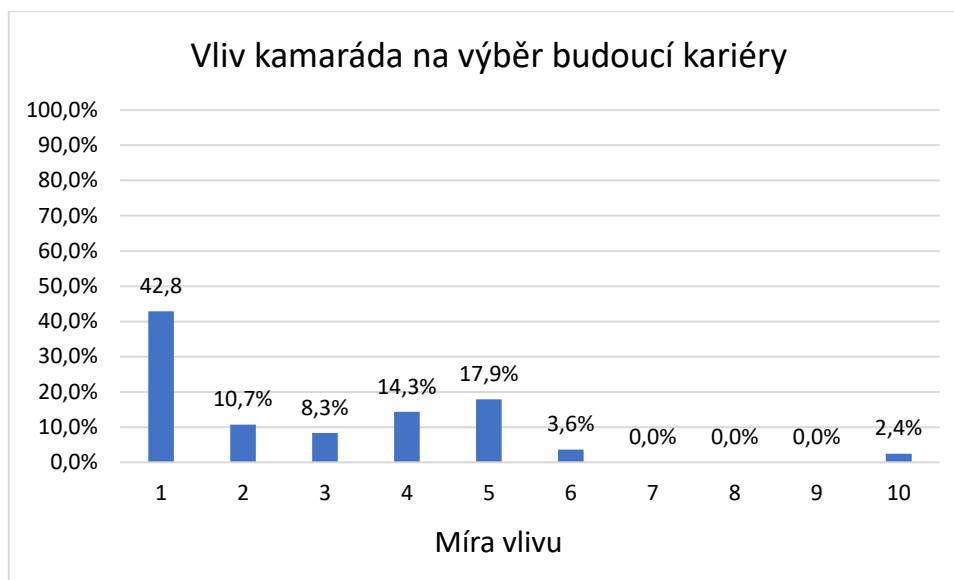
Vliv sourozence na výběr budoucí kariéry

Graf 9 – vliv sourozence na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Z grafu 9 je zcela očividné, že drtivá většina (79,8 %) respondentů hodnotí vliv sourozence na jejich kariérní rozhodování jako velmi nízký nebo nepřítomný. Průměrná hodnota míry vlivu sourozenců na výběr budoucí kariéry je 1,7 bodu z 10. Tyto výsledky lze generalizovat jako velmi nízkou míru vlivu zmíněného faktoru.

Vliv kamaráda na výběr budoucí kariéry

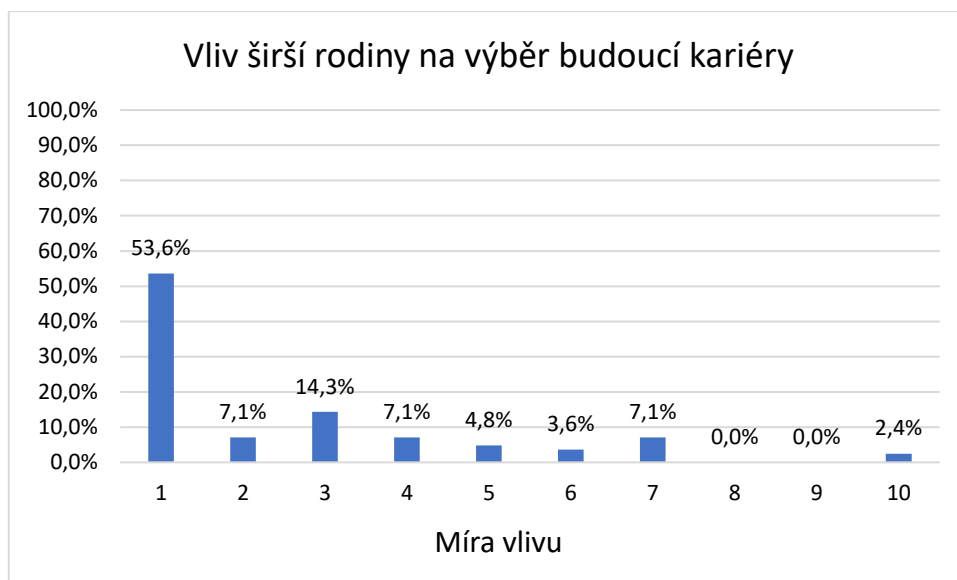

Graf 10 – vliv kamaráda na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Graf 10 ukazuje, že vnímané hodnoty míry vlivu kamarádů na kariérní rozhodování respondentů se pohybují převážně v nižší polovině. Nejčastější odpovědí je jeden bod s 42,8 %. Průměrná respondenty vnímaná míra vlivu kamarádů na výběr budoucí kariéry je 2,8 z 10.

Tím se vliv kamarádů dostává výrazně nad vliv sourozenců jakožto faktor ovlivňující kariérní rozhodování žáků středních škol.

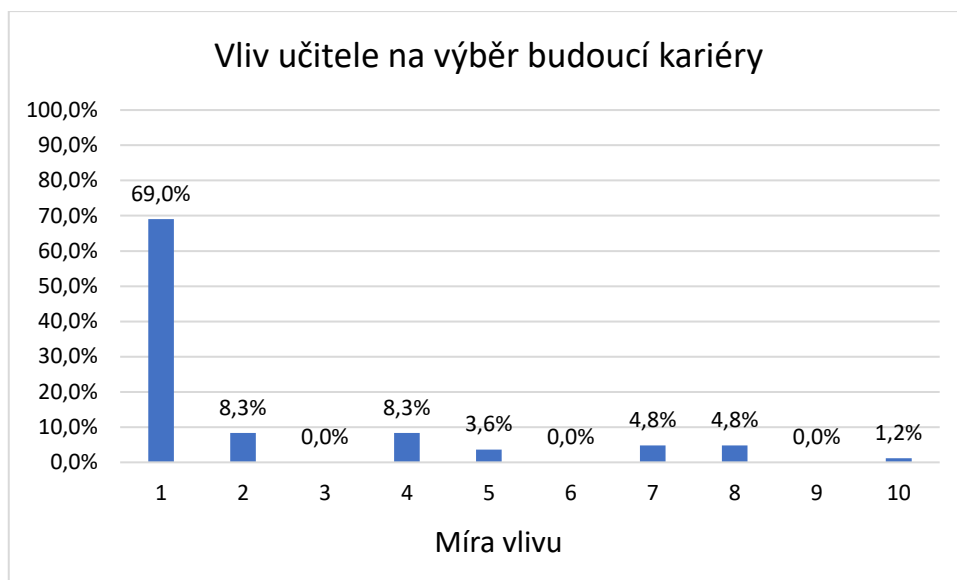
Vliv širší rodiny na výběr budoucí kariéry

Graf 11 – vliv širší rodiny na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Graf 11 zabývající se vlivem širší rodiny na výběr budoucí kariéry znázorňuje, že respondenti většinou (53,6 %) volili nejnižší míru vlivu s hodnotou 1. Průměrná míra vlivu širší rodiny na výběr budoucí kariéry je 2,6 z 10. Průměrná míra vlivu tohoto faktoru stále silnější, než je tomu u sourozenců a téměř stejná jako u kamarádů.

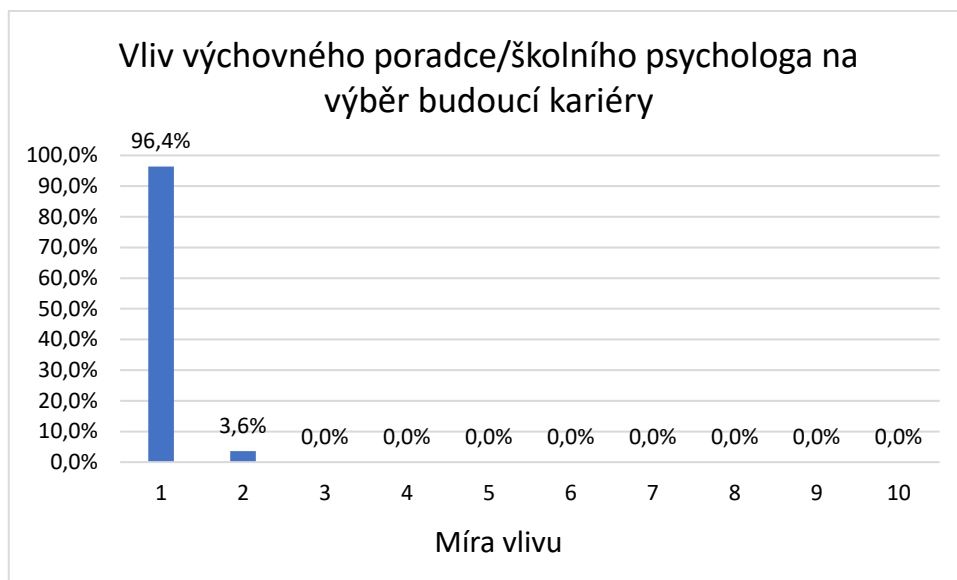
Vliv učitele na výběr budoucí kariéry

Graf 12 – vliv učitele na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Z grafu 12 vyplývá, že 69 % respondentů buď učitel neovlivnil v kontextu volby budoucí kariéry vůbec, nebo minimálně. Nejčastější hodnotou tak je míra vlivu 1, průměrnou hodnotou je míra vlivu 2,2 z 10.

Vliv výchovného poradce/školního psychologa

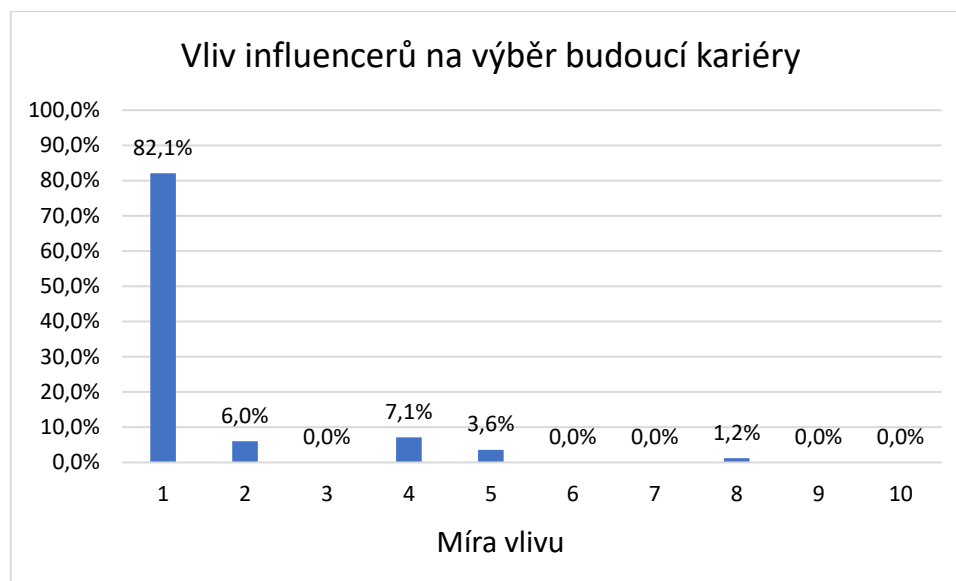

Graf 13 – Vliv výchovného poradce/školního psychologa na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

Na grafu 13 lze vidět extrémní převahu nízké míry vlivu. Nejčastější hodnotou, kterou zvolilo 96,4 % respondentů, je míra vlivu 1. Průměrná hodnota míry vlivu je 1. Také

se jedná o první otázku, při které se neobjevila ani jedna odpověď s maximálním počtem bodů. Lze tak usoudit, že žáci buďto výchovné poradce a školní psychology nevyhledávají nebo jim nepřikládají z nějakých důvodů dostatečnou váhu k tomu, aby byli, jakkoliv ovlivnění.

Vliv influencerů na výběr budoucí kariéry

Graf 14 – vliv influencerů na výběr budoucí kariéry (zdroj: vlastní)

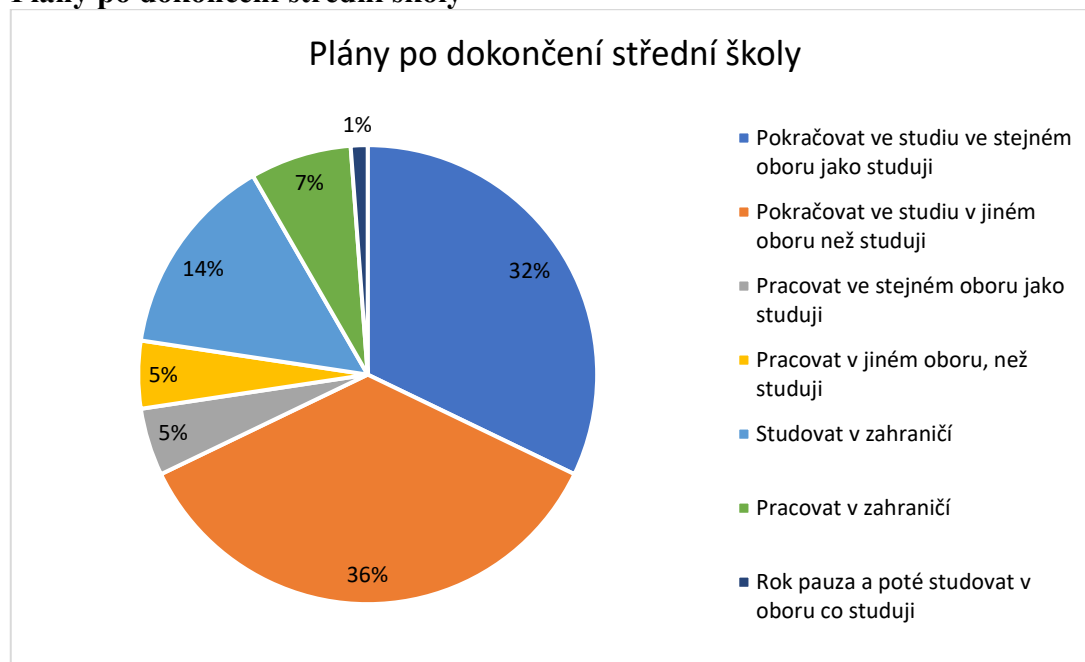
Graf 14 se zaměřením na vliv influencerů na výběr budoucí kariéry respondentů se ukazuje jako druhý, kde není ani jedna odpověď s maximálním počtem bodů. Nejvíce převažuje odpověď s mírou vlivu 1 (82,1 %) a průměrná míra vlivu je 1,5. Míra vlivu influencerů se tak neřadí mezi nejsilnější.

Vliv někoho jiného (otevřená odpověď)

Jeden respondent odpověděl na tuto otázku tím, že ho ovlivnil spolužák v míře 8 z 10. Zbytek respondentů buď na otázku neodpovědělo (otázka byla dobrovolná) nebo odpověděli, že je nikdo jiný neovlivnil.

5.3 Vnitřní faktory ovlivňující kariérní rozhodování

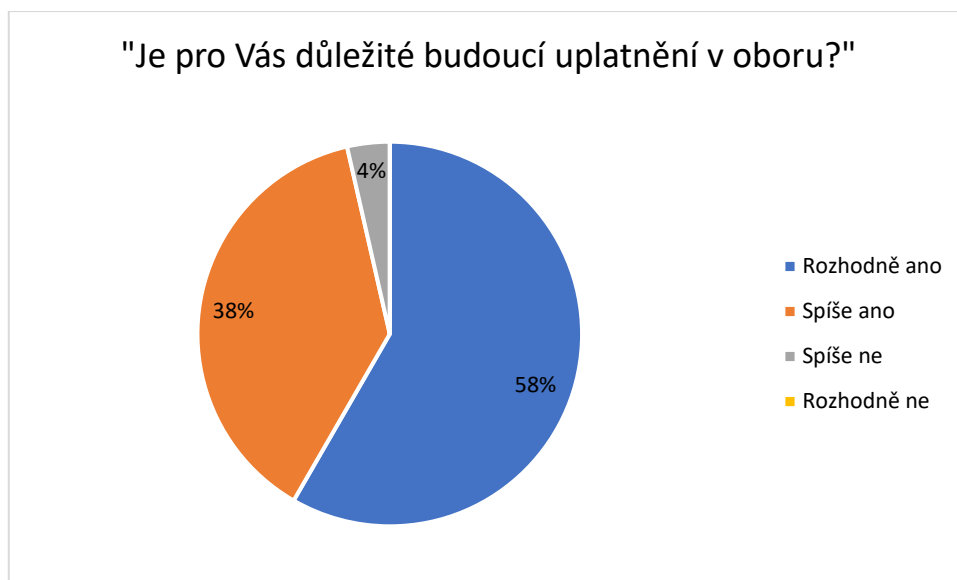
Plány po dokončení střední školy

Graf 15 – Plány po dokončení střední školy (zdroj: vlastní)

Z odpovědí ohledně plánů po dokončení střední školy (jak lze vidět v grafu 15) vychází, že nejvíce respondentů plánuje měnit obor při budoucím studiu, téměř stejně respondentů plánuje pokračovat ve stejném oboru, který studují. 21 % respondentů plánuje jít do zahraničí, z čehož dvě třetiny chtějí studovat a jedna třetina pracovat. Stejným dílem, po 5 %, plánují respondenti pracovat jak ve stejném oboru jejich studia, tak i v jiném oboru. Jeden respondent uvedl, že plánuje po dokončení střední školy jeden rok pauzu.

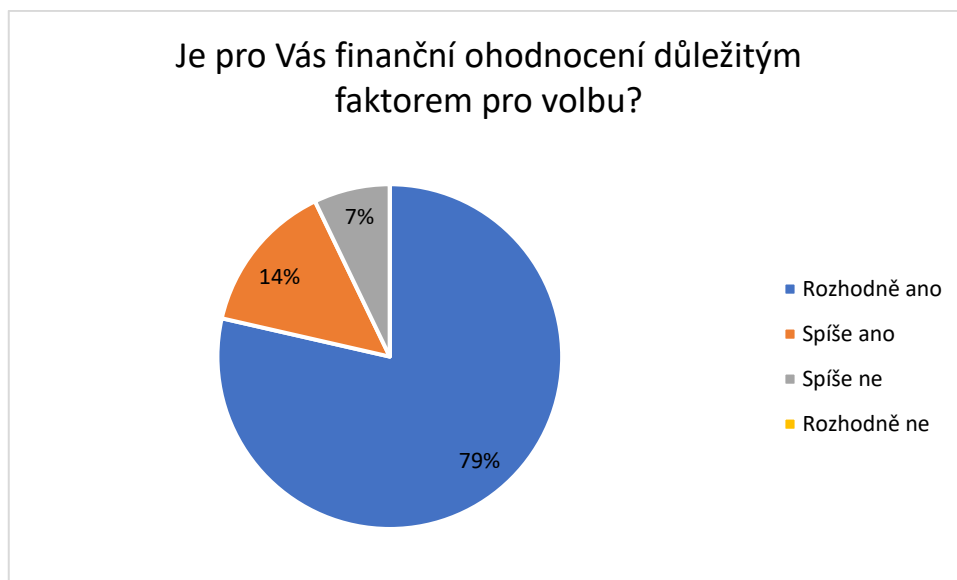
Uplatnění v oboru jako faktor rozhodování

Graf 16 – budoucí uplatnění v oboru jako faktor rozhodování (zdroj: vlastní)

Z grafu 16 je patrné, že dohromady 96 % respondentů považuje budoucí uplatnění v oboru za relevantní faktor, z čehož 58 % tento faktor považuje za velmi významný. Pro 4 % respondentů není tento faktor rozhodující.

Finanční ohodnocení jako faktor rozhodování

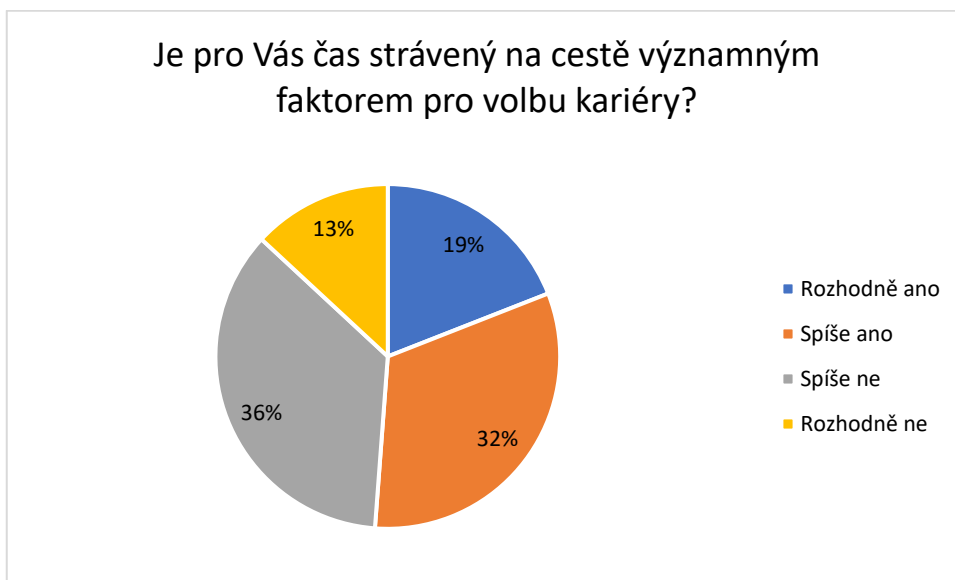

Graf 17 – finanční ohodnocení jako faktor rozhodování (zdroj: vlastní)

Na grafu 17 lze vidět, že pro drtivou většinu respondentů (79 %) jsou finance velmi důležitým faktorem, který hraje roli v jejich rozhodování o budoucí kariéře. 14 %

respondentů zvolilo možnost „spíše ano“ a pro 7 % respondentů finanční ohodnocení v budoucí kariéře nehraje klíčovou roli.

Čas strávený cestou jako faktor rozhodování

Graf 18 – čas strávený na cestě jako faktor rozhodování (zdroj: vlastní)

Graf 18 se zabývá tím, zdali je pro respondenty čas strávený na cestě do jejich budoucího uplatnění klíčovým faktorem při rozhodování. 19 % respondentů odpovědělo „rozhodně ano“, 32 % respondentů odpovědělo „spíše ano“, 36 % respondentů „spíše ne“ a 13 % „rozhodně ne“. S mírnou převahou tak většina respondentů bere čas strávený cestou do budoucího uplatnění jako relevantní faktor.

Zábava v budoucím uplatnění

Graf 19 – zábava v budoucím uplatnění jako faktor rozhodování (zdroj: vlastní)

Graf 19 zachycuje odpovědi na otázku týkající se zábavy jakožto faktoru ovlivňujícím volbu budoucí kariéry u respondentů. Pro 43 % respondentů je zábava v budoucím uplatnění velmi důležitá, pro 43 % je méně důležitá, ale stále hraje roli, pro zbylých 14 % nehraje zábava jako faktor pro rozhodování dominantní roli.

Další faktory ovlivňující volbu budoucí kariéry

Tato otevřená otázka dala respondentům příležitost pokrýt možnosti, které nebyli v uzavřených otázkách zmíněné. Respondenti považují za další důležité faktory: „zajímavost oboru“, „možnost s prací cestovat“, „Přístupnost pozice z pohledu praxe a vzdělání“, „možnost práce z domova“, „kariéerní růst“.

Některé odpovědi ve stejném smyslu se opakovali vícekrát, zejména možnost cestování a flexibility v práci.

Využití informačních portálů o vysokých školách

V této další otevřené otázce se k využívání informačních portálů o vysokých školách přihlásilo 12 respondentů a průměrná váha informací, kterou těmto portálům respondenti přisuzují je 6,25 z 10 bodů. Zbytek respondentů, který se k této otázce

vyjádřil, tyto informační portály vůbec nevyužívá a někteří místo nich využívají pro informace přímo stránky konkrétních vysokých škol.

6. Diskuse

Na rozhodování o budoucí kariéře působí nespočet různých faktorů, některé sociální a některé více související s osobností žáka, v obou případech se může jednat o celoživotní vlivy, které začínají již v dětství anebo o akutní faktory, které jsou přítomné třeba jen v dané fázi života (v tomto případě ve fázi střední školy), mezi takové faktory můžou patřit například vrstevníci na střední škole nebo momentální filozofie života jedince. Zároveň je ale pro jedince důležité, aby se do rozhodování aktivně zapojil a svojí životní dráhu si zvolil co možná nejlépe. Toto rozhodnutí je ale o to těžší, že absolventi střední školy často stále nemají přesnou představu, jak na trh práce vstoupit a případně jaká jsou specifika jednotlivých studijních oborů, zároveň povolání, či studium, o které jedinec nemá zájem mohou být ubíjející (Čakrt, 2010). Podle NPI (2015) by až 48 % absolventů středních škol po 6 letech raději zvolilo jiný obor a nejsou tak ve svém momentálním oboru plně spokojeni. Nejčastějším důvodem nespokojenosti s momentálním oborem je špatné uplatnění na trhu práce, dalšími častými důvody nespokojenosti jsou absence maturitního vzdělání a rozdíl mezi realitou a původní představou o daném oboru (NPI, 2015).

Hlavním cílem průzkumného šetření této práce bylo prozkoumat jaké vlivy žáka nejvíce ovlivňují při volbě jeho budoucí kariéry, a případně kdo nebo co mu nejvíce pomohlo s rozhodováním. Z výsledků průzkumu v rámci této práce vyšlo, že i přes tvrzení respondentů ve výzkumu od Hlad'a a Drahoňovské (2012), kde až 91 % žáků tvrdí, že volba budoucího studia je primárně jejich „věc“ a rodiče by do jejich volby neměli zasahovat, je nejvýznamnějším **vnějším faktorem** vliv rodičů, zejména matky. V průzkumu se ale ukázalo, že mužští respondenti bývají ovlivněni ze strany obou rodičů více než ženské respondentky. Jungenová (2008) také pozorovala významný vliv na kariérní rozhodování dětí ze strany rodičů, popisuje, že až 46 % žáků tvrdí, že jsou jejich představy o budoucím povolání „spíše podobné“ a 36 % „velmi podobné“ s představami jejich rodičů. Dokonce i v případech, kdy rodiče věří, že by si jejich děti svou kariéru vybrat sami, jejich rozhodování často nepřímo ovlivňují mírou projevení zájmu o aktivity, které jejich dítě vykonává (Jungen, 2008). Zajímavým zjištěním z průzkumu také je, že respondenti popisují vliv influencerů na jejich kariérní rozhodování jako malý. Na základě výsledků výzkumu Burchillové (2024) bylo

odhadováno, že vliv influencerů bude poměrně vyšší. Vliv výchovných poradců a školních psychologů byl v průzkumu také hodnocen extrémně nízkými hodnotami, učitelé byli hodnoceni s o něco vyšší mírou vlivu na rozhodování, ale hodnoty byly stále nízké. Tyto výsledky korespondují i s výsledky studie, kterou provedli Trhlíková, Vojtěch a Úlovcová (2008), kde vzešlo, že vliv pedagogů i výchovných poradců na rozhodování studentů o jejich budoucnosti je velmi nízký. Je ale možné, že takto nízký vliv je důsledkem nezájmu ze strany studentů, či špatné propagace těchto služeb ze strany školy. Tím, že se služby nedostanou k velkému množství žáků mohou vycházet jako statisticky nepodstatný vliv. Je proto důležité odlišovat výsledky vlivu výchovných poradců u žáků, kteří takové poradce navštěvovali od celkového vzorku (kde se spousta žáků takových služeb pravděpodobně nezúčastnila).

Dalším zjištěním bylo, že kamarádi mají větší vliv na kariérní rozhodování respondentů než širší rodina (tety, strýcové, bratrance apod.), a ta má větší vliv než sourozenci. K velmi podobným výsledkům se dopracovali ve své studii i Hlad' o a Drahoňovská (2012), ale také pozorovali, že s věkem vliv širší rodiny upadá a vliv sourozenců naopak narůstá (v porovnání těchto dvou faktorů). Zároveň je hypoteticky možné, že reálný vliv kamarádů a vrstevníků na kariérní rozhodování je značně větší, než je uváděn, díky různým trendům a momentálním tématům, která mohou v dané generaci vrstevníků rezonovat, takový „cyklus vlivu“ by poté mohl vypadat tak, že jedince něco zaujme na sociálních sítích, dále to řekne kamarádům ve škole, někteří se o téma, či kariéru začnou zajímat a tím se z větší části nepřímo a podvědomě navzájem ovlivňují. Jedním takovým potenciálním trendem by mohl být například narůstající počet studentů enviromentálních studií v Americe (Adkins, 2020).

Co se týče **vnitřních faktorů**, tak mezi nejvýznamnějšími motivacemi z dotazníkového šetření vzešla zábava v budoucím uplatnění a následovalo finanční ohodnocení v budoucím uplatnění. Tyto faktory respondenti zvažují nejvíce při rozhodování o budoucí kariéře. Že respondenti, kteří více zohledňují zábavu jako faktor jsou ochotní snížit své nároky na výši finančního ohodnocení. *Rodiče se domnívají, že jsou žáci při rozhodování o tom, kam půjdou po střední škole, ovlivněni téměř 5krát více svým vlastním rozhodnutím než působením rodičů (Hlad' o a*

Drahoňovská, 2012, s. 17). Dále žáci středních škol mají již alespoň nějakou představu o své budoucnosti v kontextu své zodpovědnosti, samostatnosti a případně i o své kariéře (Hlad'o a Drahoňovská, 2012). Pravděpodobně i z tohoto důvodu se finance jako faktor řadí tak vysoko, respondenti již mohou mít pocit zodpovědnosti a snaží se více myslet na budoucnost. Ačkoliv ale z průzkumu vzešlo finanční ohodnocení jako hlavní motivační faktor pro rozhodování o budoucím uplatnění, tak je důležité pro přesnější výsledky provést obdobné dotazníkové šetření s prioritizací jednotlivých vnitřních faktorů.

7. Závěr

Cílem této práce bylo popsat jednotlivé faktory ovlivňující kariérní rozhodování žáků středních škol a zjistit míru jejich vlivu, popsat proces kariérního rozhodování a problematiku volby povolání.

Z výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že rodiče a finanční ohodnocení v budoucím uplatnění hrají zásadní roli v rozhodovacím procesu žáků. Tyto výsledky poukazují na významný sociální a ekonomický rozměr, který formuje profesní aspirace mladých lidí. Rodičovský vliv je klíčový v kariérním rozhodování. Finanční ohodnocení v budoucím uplatnění také výrazně ovlivňuje volbu žáků, což může reflektovat narůstající tlak na ekonomickou stabilitu a prosperitu ve společnosti. Zároveň výsledky ukazují, že služby kariérního poradenství na středních školách nejsou žáky moc využívány. Tento poznatek může upozorňovat na nedostatečnou informovanost studentů o existenci a pozitivních dopadech těchto služeb.

Závěrem lze říct, že pochopení faktorů ovlivňujících volbu budoucí kariéry u středoškoláků nabízí cenné poznatky pro vzdělávací instituce, kariérní poradce a rodiče. Znalost intenzity a rozsahu těchto faktorů (a případné objevení nově přichozících faktorů, kterými mohou být i například influenceri) může přispět k lepší efektivitě vzdělávacích systémů jako takových, ale zároveň třeba k propagaci jednotlivých vzdělávacích oborů nebo institucí. Také znalost faktorů ovlivňujících kariérní rozhodování žáků středních škol může dopomoci k eliminování výběru nevhodného studia studentem (zejména dojde-li k významnému ovlivnění faktorem, který je pouze dočasný). Ze všech sledovaných osob aktivních na trhu práce s ukončeným středním vzděláním jich 43 % pracuje na pozicích, které jsou v úplné shodě s jejich vzděláním a až 37 % těchto osob nevyužívá vůbec získané vzdělání a kvalifikaci ze střední školy v rámci svého zaměstnání (NPI, 2019). Tato čísla by se za pomoci dostatečného poznání fungování jednotlivých faktorů ovlivňujících volbu povolání dala hypoteticky zvrátit směrem, kdy bude více absolventů využívat své vzdělání a tím i k potenciálně vyšší životní spokojenosti této skupiny obyvatel.

8. Seznam použitých zdrojů

FORD, Isabella. Is Suits realistic compared to law practice in real life? Online. The Lawyer Portal. 2017. Dostupné z: <https://www.thelawyerportal.com/blog/is-being-a-lawyer-like-suits/>. [cit. 2024-03-15].

PERDRIX, Sophie; STAUFFER, Sarah; MASDONATI, Jonas; MASSOUDI, Koorosh a ROSSIER, Jérôme. Effectiveness of career counseling: A one-year follow-up. *Journal of Vocational Behavior*. 2012, s. 565-578. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0001879111001187>

PALOȘ, Ramona a DROBOT, Loredana. The impact of family influence on the career choice of adolescents. Online. 2010. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.524>. [cit. 2024-03-19].

PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník: Nové, rozšířené a aktualizované vydání*. Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

BOURDIEU, Pierre. *Teorie jednání*. Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-518-3.

HOLM, Anders; HJORTH-TROLLE, Anders a JAEGER, Mads Meier. (2018). Signals, Educational Decision Making, and Inequality. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/316190807_Signals_Educational_Decision_Making_and_Inequality

SCHMITT-WILSON, Sarah. Social Class and Expectations of Rural Adolescents: The Role of Parental Expectations. Online. 2013, roč. 61, č. 3, s. 226-239. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2013.00051.x>. [cit. 2024-03-19].

GIL-FLORES, Javier; PADILLA-CARMONA, Mayte a SUÁREZ-ORTEGA, Magdalena. Influence of gender, educational attainment and family environment on the educational aspirations of secondary school students. Online. Educational Review. 2011, roč. 63, č. 3, s. 345-363.

Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/00131911.2011.571763>. [cit. 2024-03-16].

SPERA, Christopher; WENTZEL, Kathryn R. a MATTO, Cavallo. Parental Aspirations for Their Children's Educational Attainment: Relations to Ethnicity, Parental Education, Children's Academic Performance, and Parental Perceptions of School Climate. Online. 2009, roč. 38, č. 8, s. 1140–1152. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10964-008-9314-7>. [cit. 2024-03-19].

NAKONEČNÝ, Milan. Psychologie: přehled základních oborů. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-443-8.

SCHULTHEISS, Donna; PALMA, Thomas; PREDRAGOVICH, Krista a GLASSCOCK, Julie. Relational influences on career paths: Siblings in context. Online. Journal of Counseling Psychology. 2009, roč. 49, č. 3, s. 302–310. Dostupné z: <https://doi.org/10.1037/0022-0167.49.3.302>. [cit. 2024-03-19].

CEJA, Miguel. (2006). Understanding the Role of Parents and Siblings as Information Sources in the College Choice Process of Chicana Students. Journal of College Student Development. 47. 87-104. Dostupné z: <https://doi.org/10.1353/csd.2006.0003>.

SHEEHAN, Grania; DARLINGTON, Yvonne; NOLLER, Patricia; FEENEY, Judith. (2004). Children's Perceptions of Their Sibling Relationships During Parental Separation and Divorce. Journal of Divorce & Remarriage. Dostupné z: https://doi.org/10.1300/J087v41n01_05.

OTTO, L. B. (2000). Youth perspectives on parental career influence. Journal of Career Development, 27(2), 111–118

BARBER, B. L. (1994). Support and Advice from Married and Divorced Fathers. *Family Relations*, 43(4), 433–438

TUCKER, C. J.; BARBER, B. L.; ECCLES, J. S. (2001). Advice about life plans from mothers, fathers, and siblings in always-married and divorced families during late adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(6), 729–747. doi:10.1023/A:1012233712862

SANVICTORES, Terrence a MENDEZ, Magda D. Types of Parenting Styles and Effects On Children. Online. StatPearls Publishing, 2012. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK568743/>. [cit. 2024-03-16].

STRASSEN BERGER, Kathleen. *The Developing Person Through the Life Span*,. 8. Worth Publishers, 2011. ISBN 978-1429232036.

PRESTON, Melly; MINI, Rose. (2020). Career Decision-Making Attribution, Proactive Personality, and Career Decision Self-Efficacy in Gifted High-School Students. 57. 221-225.

Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/346001868_Career_Decision-Making_Attribution_Proactive_Personality_and_Career_Decision_Self-Efficacy_in_Gifted_High-School_Students

LERDPORNKULRAT, Thanita; KOUL, Ravinder a SUJIVORAKUL, Chuchai. Career aspiration and the influence of parenting styles: A review of the literature. 2010, s. 71-76. ISSN 1792-5061.

Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/287272839_Career_aspiration_and_the_influence_of_parenting_styles_A_review_of_the_literature

CHAN, K.-W.; CHAN, S.-M. (2005). Perceived Parenting Styles and Goal Orientations: A Study of Teacher Education Students in Hong Kong. *Research in Education*, 74(1), 9-21. Dostupné z: <https://doi.org/10.7227/RIE.74.2>

BAUMRIND, Diana. Authoritative parenting revisited: History and current status. Online. American Psychological Association. 2013, s. 11–34. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/13948-002>. [cit. 2024-03-16].

SANTROCK, John W. A topical approach to life-span development. Online. Boston: McGraw-Hill, 2007. Dostupné z: https://archive.org/details/topicalapproacht0000sant_k2w6/page/818/mode/2up. [cit. 2024-03-16].

ZAHEDANI, Zahed; REZAEI, R; YAZDANI, Z; BAGHERI, S; NABEIEI, P. The influence of parenting style on academic achievement and career path. 2016;4(3):130-4. PMID: 27382580; PMCID: PMC4927255. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4927255/>

ARORA, Monika. The Impact of Authoritative & Neglectful Parenting Style on Educational Performance of Learners at High School Level. Online. International Journals of Multidisciplinary Research. 2014. Dostupné z: https://www.rajmr.com/ijre/wp-content/uploads/2017/11/IJRE_2014_vol03_issue_06_07.pdf. [cit. 2024-03-16].

VRHEL, František. Sexualita v transkulturní perspektivě. In: WEISS, Petr. Sexuologie. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2492-8. S. 675.

ČSÚ. Gender: Základní pojmy. Online. 2016. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/gender/gender_pojmy. [cit. 2024-03-16].

JACOBS, Janis E.; CHHIN, Christina S. a M. BLEEKER, Martha. Enduring links: Parents' expectations and their young adult children's gender-typed occupational choices. Online. 2007, s. 395-407. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/13803610600765851>. [cit. 2024-03-16].

DENZLER, Stefan a WOLTER, Stefan C. Sorting into teacher education: how the institutional setting matters. Online. 2009, s. 423-441. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/03057640903352440>. [cit. 2024-03-16].

ČSÚ. Statistická ročenka České republiky. Online. 2021 Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>. [cit. 2024-03-18].

BUSCHOR, Christine Bieri; BERWEGER, Simone; KAPPLER, Christa a KECK, Andrea. Genderově netradiční kariérová volba na přechodu mezi gymnáziem a vysokou školou. Online. Studia paedagogica, 2013. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/SP2013-1-4>. [cit. 2024-03-18].

HLAĎO, P., DRAHOŇOVSKÁ, P. Rozhodování žáků základních a středních škol o dalším studiu a práci v pohledu žáků i jejich rodičů [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012 [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/KP_Volba_zaci_rodice_pro_www.pdf

KLEŇHOVÁ, Michaela a VOJTĚCH, Jiří. Úspěšnost absolventů středních škol ve vysokoškolském studiu, předčasné odchody ze vzdělávání. Online. 2007. Dostupné z: https://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Tercier_predcasne_odchody_pro_WW.pdf. [cit. 2024-03-18].

TRHLÍKOVÁ, Jana; ÚLOVCOVÁ, Helena a VOJTĚCH, Jiří. Přejít absolventů SOU do praxe a jejich uplatnění na trhu práce – III. etapa. Online. 2006. Dostupné z: https://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/prechod_absolventu_SOU_III_06.pdf. [cit. 2024-03-18].

HRABAL, Vladimír, František MAN a Isabella PAVELKOVÁ. Psychologické otázky motivace ve škole. 2., upr. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. Knižnice psychologické literatury, 1989. ISBN 80-04-23487-9.

JABEEN, Shazi Shah a RAFIUDDIN, Aqila. Factors Influencing the Education Decision Making Process. Online. 2015. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/311352706_Factors_Influencing_the_Education_Decision_Making_Process. [cit. 2024-03-18].

GATI, Itamar a ASHER, Itay. Prescreening, In-Depth Exploration, and Choice: From Decision Theory to Career Counseling Practice. Online. The Career Development Quarterly. 2001. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2001.tb00979.x>. [cit. 2024-03-18].

MALINOVÁ, Lenka. Rozvoj profesní kariéry [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011 [cit. 2024-03-18]. 150 s. Dostupné z: http://kpsr.vse.cz/wpcontent/uploads/2012/11/MALINOVA_L_2011_ROZVOJ_PROFESNI_KARIERY.pdf . Skripta.

KIRDÖK, Oğuzhan a HARMAN, Esranur. High School Students' Career Decision-making Difficulties According to Locus of Control. Online. 2018, s. 242-248. Dostupné z: <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060205>. [cit. 2024-03-19].

FLAHERTY, Colleen. Survey: How AI Is Impacting Students' Career Choices. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.insidehighered.com/news/student-success/life-after-college/2024/01/10/survey-college-students-thoughts-ai-and-careers>. [cit. 2024-03-19].

FLORIDA STATE UNIVERSITY. Career Decision Making. Online. THE CAREER CENTER. 2017. Dostupné z: <https://career.fsu.edu/students/undergraduate-students/plan-your-career/career-decision-making>. [cit. 2024-03-19].

CROZIER, Ray; RANYARD, Rob a SVENSON, Ola. Decision Making: Cognitive Models and Explanations. Routledge, 2002. ISBN 1134726783, 9781134726783.

ÚŘAD PRÁCE ČR. Poradenské služby. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/poradenstvi-hk>. [cit. 2024-03-19].

METHENY, Jennifer; MCWHIRTER, Ellen Hawley a E O'NEIL, Maya. Measuring Perceived Teacher Support and Its Influence on Adolescent Career Development. Online. *Journal of Career Assessment*. 2008, roč. 16, č. 2, s. 218-237. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1069072707313198>. [cit. 2024-03-19].

TRHLÍKOVÁ, Jana; VOJTĚCH, Jiří a ÚLOVCOVÁ, Helena. Rozhodování žáků při volbě vzdělávací cesty a úspěšnost vstupu na trh práce. Online. Národní ústav odborného vzdělávání. 2008. Dostupné z: https://www.nuov.cz/uploads/MS_setreniabsazam08final_prowww.pdf. [cit. 2024-03-19].

MITCHELL, Kathleen E.; LEVIN, Al S. a KRUMBOLTZ, John D. Planned Happenstance: Constructing Unexpected Career Opportunities. 1999, s. 115–124. [cit. 2024-03-19].

ZUNKER, Vernon G. *Career counseling: a holistic approach*. Thomson Brooks/Cole, 2006. ISBN: 0-534-64017-6

NATHAN, Robert a HILL, Linda. *Career Counselling (Therapy in Practice)*. 2. SAGE Publications, 2005. ISBN 9781412908382.

PORDELAN, Nooshin; SADEGHI, Ahmad; ABEDI, Mohammad Reza a KAEDI, Marjan. Promoting student career decision-making self-efficacy: An online intervention. Online. *Education and Information Technologies*. 2020, roč. 25, č. 4, s. 985–996. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10639-019-10003-7>. [cit. 2024-03-19].

HUGHES, Katherine L a KARP, Melinda. *School-Based Career Development: A Synthesis of the Literature*. Online. Institute on Education and the Economy Teachers

College, Columbia University, 2004. Dostupné z:
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED498580.pdf>. [cit. 2024-03-19].

LINDOVÁ, Jitka. Strukturované pozorování. In Novotná, H., Špaček, O., Šťovíčková Jantulová, M. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. (pp 169-193). Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, 2020. ISBN: 978-80-7571-025-3

NPI. Úspěšnost při přijímacím řízení na VŠ. Online. Infoabsolvent. 2023. Dostupné z:
<https://infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-4-08>. [cit. 2024-03-19].

BURCHILL, Amy. Influencer marketing statistics to know in 2024. Online. Dash. 2024. Dostupné z: <https://www.dash.app/blog/influencer-marketing-statistics>. [cit. 2024-03-19].

ANDERSON, Monica; FAVERIO, Michelle a GOTTFRIED, Jeffrey. Teens, Social Media and Technology 2023. Online. Pew Research Center. 2023. Dostupné z:
<https://www.pewresearch.org/internet/2023/12/11/teens-social-media-and-technology-2023/>. [cit. 2024-03-19].

ČSÚ. Přehled vzdělávání ve středních školách (bez konzervatoří). Online. 2023. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&bkvt=dnpxJtsw6F2w6Fuw60.&vyhltext=vzd%C4%9BI%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD&katalog=30848&pvo=VZD04a>. [cit. 2024-03-19].

HILL, N. E.; CASTELLINO, D. R.; LANSFORD, J. E.; NOWLIN, P.; DODGE, K. A.; BATES, J. E.; PETTIT, G. S. (2004). Parent academic involvement as related to school behavior, achievement, and aspirations: demographic variations across adolescence. *Child Development*, 75(5), 1491–1509.

ALTMAN, J. H. (1997). Career development in the context of family experiences. In H. S. Farmer (Ed.), *Diversity & women's career development: From adolescence to adulthood*. (pp. 229–242). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

CHOPE, R. C. (2005). Qualitatively Assessing Family Influence in Career Decision Making. *Journal of Career Assessment*, 13(4), 395–414.

ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti: volba povolání, kariéra a profesní úspěch*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-220-8.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. *Pedagogika* (Grada). Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

NPI. Spokojenost absolventů s uplatněním oboru na trhu práce – hodnocení 6 let od ukončení střední školy. Online. Infoabsolvent. 2015. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-3-10/Spokojenost-absolventu-s-uplatnenim-oboru-na-trhu-/25>. [cit. 2024-03-25].

JUNGEN, Kristen Anne. Parental Influence and Career Choice: How Parents Affect the Career Aspirations of Their Children. Online. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/5067235.pdf>. [cit. 2024-03-25].

ADKINS, Lenore T. On the rise in America: Bachelor's degrees in environmental science. Online. Share America. 2020. Dostupné z: <https://share.america.gov/on-the-rise-bachelor-s-degrees-in-environmental-science/>. [cit. 2024-03-26].

NPI. Zájem absolventů pracovat ve vystudovaném oboru: Zájem absolventů středních a vyšších odborných škol pracovat ve vystudovaném oboru – stabilita profesní volby. Online. Infoabsolvent. 2015. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-3-07/Zajem-absolventu-pracovat-ve-vystudovanem-oboru/25>. [cit. 2024-03-26].

9. Seznam obrázků a grafů

9.1 Seznam obrázků

Obr. 1 Pyramidové schéma procesu kariérní volby	14
Obr. 2 Popularita sociálních sítí	30

9.2 Seznam grafů

Graf 1 Věk respondentů	34
Graf 2 Pohlaví respondentů	35
Graf 3 Kde respondenti studují	36
Graf 4 Nejvyšší dosažené vzdělání matky	37
Graf 5 Nejvyšší dosažené vzdělání otce	38
Graf 6 Shoda kariérní volby s přáním rodičů	39
Graf 7 Vliv otce na výběr budoucí kariéry	40
Graf 8 Vliv matky na výběr budoucí kariéry	41
Graf 9 Vliv sourozence na výběr budoucí kariéry	42
Graf 10 Vliv kamaráda na výběr budoucí kariéry	43
Graf 11 Vliv širší rodiny na výběr budoucí kariéry	44
Graf 12 Vliv učitele na výběr budoucí kariéry	45
Graf 13 Vliv vých. poradce/škol. psychologa na výběr budoucí kariéry	45
Graf 14 Vliv influencerů na výběr budoucí kariéry	46
Graf 15 Plány po dokončení střední školy	47
Graf 16 Budoucí uplatnění v oboru jako faktor rozhodování	48
Graf 17 Finanční ohodnocení jako faktor rozhodování	48
Graf 18 Čas strávený na cestě jako faktor rozhodování	49
Graf 19 Zábava v budoucím uplatnění jako faktor rozhodování	50

Přílohy

Příloha č. 1 – online dotazník

Faktory ovlivňující volbu budoucí kariéry u středoškoláků

Dobrý den, tento dotazník slouží jako podklad k mé bakalářské práci, je anonymní a dobrovolný. Budu velmi vděčný za každé vyplnění a případné předsílení, děkuji.

* Označuje povinnou otázku

Váš věk

Vaše odpověď

Vaše pohlaví *

Vaše odpověď

Jaký typ školy studujete? *

Gymnázium

Střední odborná škola

Odborné učiliště

Lyceum

Jiné: _____

Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání Vaší matky? *

- Základní vzdělání
- Střední odborné vzdělání bez maturity
- Střední odborné vzdělání s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání
- Jiné: _____

Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání Vašeho otce? *

- Základní vzdělání
- Střední odborné vzdělání bez maturity
- Střední odborné vzdělání s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání
- Jiné: _____

Jaké máte plány po dokončení střední školy? *

- Pokračovat ve studiu ve stejném oboru jako studuji
- Pokračovat ve studiu v jiném oboru než studuji
- Pracovat ve stejném oboru jako studuji
- Pracovat v jiném oboru, než studuji
- Studovat v zahraničí
- Pracovat v zahraničí
- Ještě nevím
- Jiné: _____

Shoduje se Vaše rozhodnutí o budoucí kariéře s přáním Vašich rodičů? *

- Ano (pouze s přáním otce)
- Ano (pouze s přáním matky)
- Ano (s přáním obou rodičů)
- Ne
- Jiné: _____

Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnil někdo ze širší rodiny? (prarodiče, bratranec, sestřenice) *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vůbec	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hodně

Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnil učitel/učitelka? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vůbec	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hodně

Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnil výchovný poradce nebo školní psycholog? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vůbec	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hodně

Jak moc Vás při výběru budoucí kariéry ovlivnil nějaký influencer? *

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Vůbec	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hodně

Ovlivnil Vás někdo jiný? Pokud ano, tak napište kdo a jak moc. (napište číslo jako v předchozí stupnici)

Vaše odpověď

Motivace

Jsou pro Vás důležité následující faktory?

Budoucí uplatnění v oboru *

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

Budoucí finanční ohodnocení *

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

Čas strávený na cestě do budoucí školy/povolání *

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

Zábava v budoucím uplatnění *

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

Co dále považujete (krom již zmíněných faktorů) za důležité při volbě Vaší budoucí kariéry?

Vaše odpověď

Využíváte nějaké informační portály o vysokých školách? Pokud ano, jakou jim přiřkládáte váhu?

Vaše odpověď

Jiné vlivy (uveďte prosím jaké)

Vaše odpověď

Konec

Děkuji za vyplnění dotazníku!